

Bruksela, 22 lipca 2026 r.
(OR. en)

11674/26
ADD 22

FREMP 239
JAI 965
AG 114
POLGEN 189

PISMO PRZEWODNIE

Od:	Sekretarz generalna Komisji Europejskiej (podpisała dyrektor Martine DEPREZ)
Data otrzymania:	17 lipca 2026 r.
Do:	Thérèse BLANCHET, sekretarz generalna Rady Unii Europejskiej
Nr dok. Kom.:	SWD(2026) 921 final
Dotyczy:	DOKUMENT ROBOCZY SŁUŻB KOMISJI Sprawozdanie na temat praworządności z 2026 r. Rozdział dotyczący sytuacji w zakresie praworządności w Polsce Towarzyszący dokumentowi: KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY, EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU REGIONÓW Sprawozdanie na temat praworządności z 2026 r. Sytuacja w zakresie praworządności w Unii Europejskiej

Delegacje otrzymują w załączeniu dokument SWD(2026) 921 final.

Załącznik: SWD(2026) 921 final

Bruksela, dnia 17.7.2026 r.
SWD(2026) 921 final

Sprawozdanie na temat praworządności z 2026 r.
Rozdział dotyczący sytuacji w zakresie praworządności w Polsce

Towarzyszący dokumentowi:

**KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU
REGIONÓW**

Sprawozdanie na temat praworządności z 2026 r.
Sytuacja w zakresie praworządności w Unii Europejskiej

{COM(2026) 900 final}	- {SWD(2026) 901 final}	- {SWD(2026) 902 final}	-
{SWD(2026) 903 final}	- {SWD(2026) 904 final}	- {SWD(2026) 905 final}	-
{SWD(2026) 906 final}	- {SWD(2026) 907 final}	- {SWD(2026) 908 final}	-
{SWD(2026) 909 final}	- {SWD(2026) 910 final}	- {SWD(2026) 911 final}	-
{SWD(2026) 912 final}	- {SWD(2026) 913 final}	- {SWD(2026) 914 final}	-
{SWD(2026) 915 final}	- {SWD(2026) 916 final}	- {SWD(2026) 917 final}	-
{SWD(2026) 918 final}	- {SWD(2026) 919 final}	- {SWD(2026) 920 final}	-
{SWD(2026) 922 final}	- {SWD(2026) 923 final}	- {SWD(2026) 924 final}	-
{SWD(2026) 925 final}	- {SWD(2026) 926 final}	- {SWD(2026) 927 final}	-
{SWD(2026) 928 final}	- {SWD(2026) 929 final}	- {SWD(2026) 930 final}	-
	{SWD(2026) 931 final}		

STRESZCZENIE

W Polsce podjęto pewne dalsze kroki w kierunku realizacji planu działania w sprawie przywracania praworządności, ale Prezydent RP zawetował przepisy mające na celu wzmocnienie niezależności Krajowej Rady Sądownictwa. W międzyczasie podejmowane są więc próby wzmocnienia roli sędziów w wyborze sędziów-członków Rady zgodnie z obowiązującymi przepisami. Zmieniony projekt ustawy regulującej sytuację sędziów powołanych na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa w składzie po 2017 r. jest przedmiotem dyskusji w Parlamencie. Sędziowie są nadal chronieni przed nieuzasadnionymi postępowaniami dyscyplinarnymi i dostosowano zasady przydziału spraw. Plany zmiany struktury Sądu Najwyższego w celu dalszego wzmocnienia jego niezależności nie zostały jeszcze sfinalizowane, a powołanie nowego Pierwszego Prezesa jest kwestionowane. Poważne zastrzeżenia dotyczące Trybunału Konstytucyjnego i jego orzecznictwa zostały potwierdzone przez Trybunał Sprawiedliwości UE (TSUE). Poczyniono niewielkie dalsze postępy w rozdzieleniu urzędów Ministra Sprawiedliwości i Prokuratora Generalnego oraz zapewnieniu funkcjonalnej niezależności prokuratury od rządu. Rząd kontynuuje wysiłki na rzecz przyspieszenia cyfryzacji sądów powszechnych. Notuje się niewielki spadek ogólnej efektywności sądów powszechnych i administracyjnych.

Trwają prace nad strategią zwalczania przekupstwa zagranicznych funkcjonariuszy publicznych. Rząd wzmacnia ramy prawne przeciwko korupcji, aby zwiększyć niezależność i usprawnić koordynację organów antykorupcyjnych. Kontynuowane są wysiłki na rzecz zapewnienia niezależnych i skutecznych dochodzeń w sprawach dotyczących korupcji na wysokim szczeblu. Nie podjęto dalszych kroków w celu rozwiązania problemu szerokiego zakresu immunitetów dla osób pełniących najwyższe funkcje wykonawcze, w celu rozwiązania kwestii klauzul bezkarności ani w celu wprowadzenia przepisów regulujących lobbying. Przedsięwzięto ograniczone działania w kierunku ustanowienia systemu elektronicznego składania oświadczeń majątkowych i ich weryfikacji. W praktyce napotyka się pewne trudności w skutecznym dokonywaniu zgłoszeń przez sygnalistów i w ochronie sygnalistów, a także problemy związane z finansowaniem partii politycznych. Zamówienia publiczne pozostają obszarem narażonym na korupcję, ale podejmowane są wysiłki, aby zmniejszyć to ryzyko.

Trwają reformy legislacyjne mające na celu rozwiązanie utrzymujących się problemów związanych z bezstronnością i niezależnością organu regulacyjnego ds. mediów. Podjęto pewne dalsze kroki na rzecz zapewnienia przestrzegania sprawiedliwych, przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur udzielania koncesji na nadawanie podmiotom medialnym, a także w celu zapewnienia skutecznych ram legislacyjnych dla niezależnego zarządzania i niezależności redakcyjnej w mediach publicznych. Pojawiły się obawy dotyczące trwającego postępowania likwidacyjnego głównych mediów publicznych. Jednocześnie rząd reformuje swoje ramy finansowania. Utrzymują się pewne wyzwania związane z ochroną pluralizmu mediów, zwłaszcza prasy lokalnej. Ramy prawne dostępu do informacji publicznej pozostają stabilne, chociaż zainteresowane strony zgłaszają pewne wyzwania związane z ich stosowaniem. Chociaż przepisy mające na celu transpozycję dyrektywy w sprawie przeciwdziałania SLAPP są przedmiotem dyskusji w Parlamencie, utrzymują się pewne wyzwania związane z bezpieczeństwem dziennikarzy.

Nowe przepisy regulujące konsultacje, mające na celu poprawę jakości prawodawstwa, zaczęły przynosić efekty. Rzecznik Praw Obywatelskich nadal odgrywa kluczową rolę

w mechanizmie kontroli i równowagi. Podjęto pewne dalsze kroki na rzecz poprawy warunków działania społeczeństwa obywatelskiego. Organy krajowe angażują się w inicjatywy mające na celu wspieranie kultury praworządności.

ZALECENIA

Ogółem, w oparciu o zalecenia zawarte w Sprawozdaniu na temat praworządności z 2025 r., przy uwzględnieniu innych wydarzeń, jakie miały miejsce w okresie objętym analizą, przypominając ponadto o obowiązku stosowania orzeczeń Trybunału Sprawiedliwości dotyczących praworządności oraz przestrzegania procedur w ramach postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego dotyczącego praworządności, o którym mowa w rozdziale krajowym, oraz o odpowiednich zobowiązaniach podjętych w ramach krajowego planu odbudowy i zwiększania odporności, Komisja stwierdza, co następuje:

- Poczyniono pewne dalsze postępy we wdrażaniu planu działania w sprawie przywracania praworządności, w tym w odniesieniu do Krajowej Rady Sądownictwa i Trybunału Konstytucyjnego, polegające na tym, że rząd kontynuował prace nad projektem przepisów mających na celu wzmocnienie niezależności sądownictwa i powołano sędziów-członków Krajowej Rady Sądownictwa, w większości spośród sędziów wstępnie wybranych przez środowisko sędziowskie. W związku z tym zaleca się Polsce *kontynuowanie procesu wdrażania tego planu działania*.
- Poczyniono ograniczone dalsze postępy w realizacji zalecenia dotyczącego przeprowadzenia reformy rozdzielającej funkcje Ministra Sprawiedliwości i Prokuratora Generalnego oraz zapewniającej funkcjonalną niezależność prokuratury od rządu, jako że dalsze postępy zależą obecnie od trwających prac legislacyjnych nad przepisami podstawowymi, które dostosują funkcjonowanie jednostek prokuratury w ramach nowego systemu przewidzianego w projekcie ustawy. Na tej podstawie zaleca się Polsce *dalszą realizację reformy rozdzielającej funkcje Ministra Sprawiedliwości i Prokuratora Generalnego oraz zapewniającej funkcjonalną niezależność prokuratury od rządu*.
- Nie poczyniono żadnych postępów we wprowadzaniu przepisów regulujących lobbying, a postępy we wprowadzaniu standardowego internetowego systemu oświadczeń majątkowych urzędników publicznych oraz posłów i senatorów są ograniczone, ponieważ rząd ogłosił zamiar zreformowania tego systemu. Na tej podstawie zaleca się Polsce *wprowadzenie przepisów regulujących lobbying i standardowego internetowego systemu oświadczeń majątkowych urzędników publicznych oraz posłów i senatorów przy zapewnieniu skutecznej weryfikacji tych oświadczeń*.
- Poczyniono pewne dalsze postępy w zapewnianiu niezależnych i skutecznych postępowań przygotowawczych i sądowych w sprawach dotyczących korupcji, natomiast nie poczyniono żadnych postępów w zajmowaniu się problemem szerokiego zakresu immunitetów dla osób pełniących najwyższe funkcje wykonawcze ani w usuwaniu klauzul bezkarności. Na tej podstawie zaleca się Polsce *kontynuowanie działań na rzecz zapewnienia niezależnych i skutecznych postępowań przygotowawczych i sądowych w sprawach dotyczących korupcji, zajęcie się problemem szerokiego zakresu immunitetów dla osób pełniących najwyższe funkcje wykonawcze oraz usunięcie klauzul bezkarności, aby umożliwić skuteczniejsze prowadzenie postępowań w sprawach dotyczących korupcji na wysokim szczeblu*.
- Poczyniono pewne dalsze postępy w zapewnianiu przestrzegania uczciwych, przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur przyznawania podmiotom medialnym licencji na nadawanie, polegające na tym, że przedstawiono projekt ustawy i poddano go konsultacjom publicznym. W związku z tym zaleca się Polsce *poczynienie dalszych postępów w realizacji tych działań ustawodawczych, aby wprowadzić w życie reformy*

zapewniające uczciwe, przejrzyste i niedyskryminacyjne procedury przyznawania licencji na nadawanie podmiotom medialnym.

W odniesieniu do pozostałych zaleceń z 2025 r. Komisja stwierdza, że:

- Poczyniono pewne dalsze postępy w realizacji reformy zapewniającej skuteczne ramy legislacyjne dla niezależnego zarządzania i niezależności redakcyjnej w mediach publicznych, polegające na tym, że przedstawiono projekt ustawy i poddano go konsultacjom publicznym. Jako że kwestie objęte niniejszym zaleceniem podlegają przepisom europejskiego aktu o wolności mediów, podczas gdy w ramach sprawozdania na temat praworządności nadal będą monitorowane istotne zmiany i przekazywane będą informacje o ich wpływie, zapewnione zostaną dalsze działania następcze w ramach wsparcia Komisji dla państw członkowskich i egzekwowania europejskiego aktu o wolności mediów.
- Poczyniono pewne dalsze postępy w zakresie poprawy warunków działania społeczeństwa obywatelskiego, z uwzględnieniem europejskich standardów dotyczących społeczeństwa obywatelskiego, polegające na tym, że trwają prace legislacyjne mające na celu nowelizację ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Monitorowanie dalszego rozwoju sytuacji w tej dziedzinie będzie kontynuowane w ramach sprawozdania na temat praworządności.

I. SYSTEM WYMIARU SPRAWIEDLIWOŚCI¹

Niezależność

Postrzegana niezależność sądownictwa w Polsce jest obecnie na średnim poziomie, w opinii zarówno ogółu społeczeństwa, jak i przedstawicieli przedsiębiorstw. Ogólnie rzecz biorąc, w 2026 r. 42 % ogółu społeczeństwa i 44 % przedsiębiorstw postrzega poziom niezależności sądów i niezawisłości sędziów jako dość dobry lub bardzo dobry². Postrzegana przez ogół społeczeństwa niezależność sądownictwa znacznie się poprawiła w porównaniu z rokiem 2025 (24 %) i z rokiem 2022 (24 %). Także wśród przedsiębiorstw poziom postrzeganej niezależności sądownictwa znacznie wzrósł w porównaniu z rokiem 2025 (24 %) i z rokiem 2022 (19 %).

Poczyniono pewne dalsze postępy w realizacji zalecenia dotyczącego wdrożenia planu działania w sprawie przywracania praworządności, jednocześnie jednak Prezydent RP zawetował ustawodawstwo mające na celu wzmocnienie niezależności Krajowej Rady Sądownictwa³. Po powołaniu nowego Ministra Sprawiedliwości⁴ rząd kontynuował prace nad projektem przepisów mających na celu wzmocnienie niezależności sądownictwa⁵, w tym w szczególności przepisów dotyczących przedłużenia okresu czynnej służby sędziów sądów powszechnych⁶, a także przepisów dotyczących Sądu Najwyższego⁷, statusu sędziów⁸ oraz wykonywania wyroków Europejskiego Trybunału Praw Człowieka⁹. W styczniu 2026 r. Parlament zatwierdził zmienioną ustawę o Krajowej Radzie Sądownictwa¹⁰, która przywróciła system powoływania sędziów-członków przez samych sędziów, z uwzględnieniem norm europejskich¹¹. W ustawie tej przewidziano nieograniczoną możliwość udziału sędziów w wyborze kandydatów do Rady, niezależnie od procedury, w ramach której zostali powołani, oraz jasne kryteria warunkujące prawo sędziów do kandydowania¹². W lutym 2026 r. Prezydent RP zawetował ustawę, uznając ją za niezgodną

¹ Zarys instytucjonalnych ram prawnych każdego z czterech filarów można znaleźć [tutaj](#).

² Unijna tablica wyników wymiaru sprawiedliwości 2026, wykresy 48 i 50, oraz unijna tablica wyników wymiaru sprawiedliwości 2024, wykresy 51 i 53. Poziom postrzeganej niezależności sądów i niezawisłości sędziów może być: bardzo niski (gdy mniej niż 30 % respondentów postrzega niezależność sądów i niezawisłości sędziów jako stosunkowo dobre lub bardzo dobre); niski (30–39 %), średni (40–59 %), wysoki (60–75 %) lub bardzo wysoki (powyżej 75 %).

³ W Sprawozdaniu na temat praworządności z 2025 r. zalecono Polsce „[k]ontynuowanie postępów we wdrażaniu planu działań w sprawie przywracania praworządności, w tym w odniesieniu do Krajowej Rady Sądownictwa i Trybunału Konstytucyjnego”.

⁴ Ministerstwo Sprawiedliwości (2025).

⁵ Sprawozdanie na temat praworządności z 2025 r., Polska, s. 3. Zob. również informacje przekazane na piśmie przez rząd RP (2026), s. 2–5.

⁶ Projekt ustawy UPRO1, włączony do prac legislacyjnych rządu.

⁷ Projekt ustawy przygotowany przez Komisję Kodyfikacyjną Ustroju Sądownictwa i Prokuratury.

⁸ Projekt ustawy o przywróceniu prawa do niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego na podstawie prawa przez uregulowanie skutków uchwał Krajowej Rady Sądownictwa podjętych w latach 2018–2025. Projekt ustawy oczekuje na rozpatrzenie przez Sejm po pierwszym czytaniu.

⁹ Projekt ustawy oczekuje na rozpatrzenie przez Sejm po pierwszym czytaniu, które odbyło się 17 kwietnia 2026 r.

¹⁰ Ustawa z dnia 23 stycznia 2026 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz ustawy – Kodeks wyborczy.

¹¹ Zalecenie CM/Rec(2010)12 Komitetu Ministrów Rady Europy dla państw członkowskich w sprawie niezależności, efektywności i odpowiedzialności sędziów, pkt 27.

¹² Prawo kandydowania przysługuje osobom, które mają (i) co najmniej dziesięcioletni staż na stanowisku sędziego, w tym (ii) co najmniej pięcioletni staż na aktualnie zajmowanym stanowisku w sądzie, w którym orzekają.

z Konstytucją¹³, i zaproponował własny projekt ustawy o przywróceniu prawa do sądu¹⁴. Rząd uznał, że ta prezydencka ustawa narusza Konstytucję RP i prawo UE¹⁵, a Marszałek Sejmu skierował ją do zaopiniowania Komisji Weneckiej¹⁶, która zaleciła, aby władze polskie zaniechały dalszych prac nad tym projektem ustawy ze względu na istotne niedociągnięcia, jakie w nim stwierdzono¹⁷. Ponieważ przeprowadzono prace legislacyjne w celu realizacji planu działania w sprawie przywracania praworządności, stwierdza się pewne dalsze postępy we wdrażaniu odnośnego zalecenia.

Biorąc pod uwagę trudności w przeprowadzeniu kompleksowej reformy, podejmowane są próby wzmocnienia roli sędziów w wyborze sędziów-członków Krajowej Rady Sądownictwa na podstawie obowiązujących przepisów. W oczekiwaniu na kompleksową reformę dotyczącą powoływania członków Krajowej Rady Sądownictwa Sejm przyjął uchwałę, w której zobowiązał się, że w ramach obowiązujących przepisów regulujących wybór sędziów-członków Krajowej Rady Sądownictwa¹⁸ powoływać będzie wyłącznie sędziów, którzy uzyskali aprobatę środowiska sędziowskiego w zorganizowanych wyborach wstępnych¹⁹. Główna partia opozycyjna i Krajowa Rada Sądownictwa zwróciły się do Trybunału Konstytucyjnego o stwierdzenie niezgodności z Konstytucją obowiązujących przepisów ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa w zakresie, w jakim umożliwiłyby one Sejmowi powoływanie sędziów-członków wstępnie wybranych przez środowisko sędziowskie. Zwróciły się również o zastosowanie środków tymczasowych – 12 maja Trybunał Konstytucyjny wydał postanowienie zabezpieczające, w którym nakazał Sejmowi powstrzymanie się od wyboru 15 sędziów-członków bezwzględną większością głosów do czasu wydania wyroku²⁰. 15 maja 2026 r. Sejm powołał, kwalifikowaną większością głosów, zgodnie z obowiązującymi przepisami²¹, 15 sędziów-członków Krajowej Rady Sądownictwa, z których 13 to sędziowie wstępnie wybrani przez sędziów w służbie czynnej w trybie procedury, która odbyła się w kwietniu 2026 r., a dwóch to sędziowie wybrani przez opozycyjne grupy parlamentarne²². Komisja Wenecka uznała już, że taki *de facto* wybór sędziów-członków przez przedstawicieli środowiska sędziowskiego może być krokiem we

¹³ Prezydent RP (2026). Prezydent RP uważa ustawę za niezgodną z Konstytucją, ponieważ przewiduje ona model wyboru sędziów-członków Rady przez innych sędziów.

¹⁴ Prezydencki projekt ustawy o przywróceniu prawa do sądu oraz rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki z dnia 19 lutego 2026 r.

¹⁵ W szczególności w świetle wyroku Trybunału Sprawiedliwości z dnia 5 czerwca 2023 r. w sprawie C-204/21, Komisja/Polska.

¹⁶ Sejm (2026).

¹⁷ Opinia Komisji Weneckiej z dnia 16 czerwca 2026 r. w sprawie projektu ustawy o przywróceniu prawa do sądu oraz rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, zaproponowanego przez Prezydenta RP (2026b).

¹⁸ Ustawa z dnia 12 maja 2011 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw.

¹⁹ Uchwała Sejmu RP z dnia 27 lutego 2026 r. w sprawie przywrócenia konstytucyjnych standardów wyboru członków Krajowej Rady Sądownictwa wybieranych spośród sędziów.

²⁰ Sprawa K 7/26; w postanowieniu zabezpieczającym zobowiązano Sejm do powstrzymania się od powoływania sędziów-członków Krajowej Rady Sądownictwa na podstawie art. 11d ust. 6 ustawy o KRS, który umożliwia Sejmowi dokonanie wyboru członków KRS bezwzględną większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów, jeżeli w pierwszym głosowaniu nie osiągnięto kwalifikowanej większości 3/5 głosów (art. 11d ust. 5 ustawy). Należy zauważyć, że postanowienie to wydał sąd w składzie pięciu sędziów, w tym sędzia, który został powołany w 2017 r. na już zajęte stanowisko i którego udział w składzie budzi wątpliwości co do zgodności z wymogami art. 6 EKPC w świetle wyroku ETPC z dnia 14 grudnia 2023 r. w sprawie M.L./Polska (skarga nr 40119/21), pkt 169–174.

²¹ Ustawa z dnia 12 maja 2011 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw.

²² Uchwała Sejmu RP z dnia 15 maja 2026 r. w sprawie wyboru członków Krajowej Rady Sądownictwa.

właściwym kierunku²³. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego zwołał pierwsze posiedzenie nowej Krajowej Rady Sądownictwa 11 czerwca 2026 r. W tym samym dniu Rada wybrała swojego nowego przewodniczącego (sędziego Sądu Najwyższego). 18 czerwca 2026 r. Minister Sprawiedliwości ogłosił 25 wakatów w sądach powszechnych²⁴. Zwiększono też budżet przydzielony Krajowej Radzie Sądownictwa na 2026 r.²⁵

Zmieniony projekt ustawy regulującej sytuację sędziów powołanych na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa w składzie po 2017 r. jest przedmiotem dyskusji w Parlamencie. W grudniu 2025 r. rząd przyjął i skierował do Sejmu zmienioną wersję²⁶ projektu ustawy regulującej sytuację sędziów powołanych na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa w składzie po 2017 r. W wydanej w trybie pilnym opinii z dnia 27 lutego 2026 r.²⁷ Komisja Wenecka z zadowoleniem przyjęła fakt, że w nowym projekcie uwzględniono niektóre z jej wcześniejszych zaleceń²⁸, ale podkreśliła, że potrzebne są dalsze dostosowania, w szczególności w celu zapewnienia zgodności z zasadą nieusuwalności sędziów. W marcu 2026 r. Trybunał Sprawiedliwości UE doprecyzował swoje orzecznictwo dotyczące powoływania sędziów i orzekł²⁹, że nieprawidłowość w powołaniu sędziego sądu powszechnego nie jest sama w sobie wystarczająca do stwierdzenia, że sędzia nie jest niezawisły, ponieważ konieczna jest całościowa ocena wszystkich okoliczności towarzyszących temu powołaniu. Trybunał Sprawiedliwości orzekł w szczególności, że udział Krajowej Rady Sądownictwa w składzie przewidzianym w ustawie z dnia 8 grudnia 2017 r. w procedurze powoływania sędziów lub brak skutecznego środka prawnego przed sądem dla niewybranych kandydatów³⁰, rozpatrywane oddzielnie lub łącznie, nie są wystarczające, aby uznać, że powołany w ten sposób sędzia nie spełnia unijnych wymogów niezawisłego, bezstronnego sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy³¹. Trybunał Sprawiedliwości wskazał ponadto, że to do Polski należy ustanowienie ram prawnych umożliwiających – z uwagi na charakter i wagę nieprawidłowości popełnionych w trakcie procedury powoływania sędziów – ocenę możliwości dalszego pełnienia obowiązków przez osoby powołane w sposób nieprawidłowy na stanowiska sędziowskie. Wyrok ten zawiera ważne wytyczne dla władz polskich, jak systemowo podchodzić do kwestii statusu sędziów sądów powszechnych powołanych na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa w składzie po 2017 r.

²³ Opinia Komisji Weneckiej z dnia 12 marca 2026 r. (2026), pkt 62; oraz z dnia 16 czerwca 2026 r. (2026a), pkt 10.

²⁴ Dziennik Urzędowy „Monitor Polski” (poz. 626).

²⁵ Wizyta krajowa w Polsce, w Krajowej Radzie Sądownictwa.

²⁶ Sprawozdanie na temat praworządności z 2025 r., Polska, s. 3–4. W nowej wersji projektu ustawy przewidziano również zmiany w strukturze Sądu Najwyższego (likwidacja Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych) oraz zmiany w systemie powoływania sędziów orzekających w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej.

²⁷ Opinia została wydana na wniosek Komisji Parlamentarnej Rady Europy; Komisja Wenecka (2026).

²⁸ W projekcie ustawy: (i) zaniechano podejścia polegającego na unieważnianiu *ex tunc* powołań sędziowskich; (ii) zawarto rozwiązania zapewniające proporcjonalne podejście do różnych kategorii sędziów; (iii) zatwierdzono powołanie początkujących sędziów, którzy nie mieli innych możliwości podjęcia pracy w wymiarze sprawiedliwości, jak tylko za pośrednictwem KRS w nowym składzie; (iv) zapewniono pewną, choć ograniczoną, formę kontroli sądowej; oraz (v) ustanowiono procedurę wznowienia spraw pod pewnymi warunkami.

²⁹ Trybunał Sprawiedliwości, wyrok z dnia 24 marca 2026 r. w sprawie C-521/21, Rzecznik Praw Obywatelskich.

³⁰ Odwołania od decyzji o nieprzedstawieniu kandydatury na stanowisko sędziowskie rozpatruje Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego.

³¹ Zob. również Komisja Wenecka (2026a), pkt 31, w którym Komisja Wenecka wyraża opinię, że *sam fakt*, iż sędzia został powołany przez wadliwą KRS, *nie wystarcza sam w sobie* do wykazania, że dany sędzia nie jest niezawisłym i bezstronnym sądem ustanowionym na mocy ustawy.

Chociaż odrzucono szereg nowych nominacji sędziowskich, sędziowie sądów powszechnych są nadal chronieni przed nieuzasadnionymi postępowaniami dyscyplinarnymi i dostosowano zasady przydziału spraw. Jak zapowiedziano w planie działań w sprawie przywracania praworządności, Minister Sprawiedliwości nadal powołuje rzeczników dyscyplinarnych *ad hoc*, których zadaniem jest umarzanie nieuzasadnionych postępowań dyscyplinarnych wobec sędziów i wszczynanie nowych postępowań dyscyplinarnych. Wszystkie postępowania dyscyplinarne wszczęte przeciwko sędziom w związku z treścią ich orzeczeń sądowych zostały zakończone³². Prezydent RP odmówił awansu w drodze nowego powołania 46 sędziów sądów powszechnych w związku z decyzjami, które podjęli w przeszłości, uznając, że kwestionowali oni porządek prawny i konstytucyjny Polski³³. Według rządu polskiego zachowanie sędziów kwestionowane przez Prezydenta RP polegało przede wszystkim na podpisaniu oświadczeń, w tym pisma skierowanego do OBWE/ODIHR, na temat ryzyka prawnego związanego z planowanymi ustaleniami dotyczącymi głosowania korespondencyjnego w 2020 r. oraz wezwania władz polskich w 2021 r. do wykonania wyroków Trybunału Sprawiedliwości w sprawach C-204/21 i C-791/19 dotyczących Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego³⁴. Minister Sprawiedliwości zmienił zasady losowego przydziału spraw sędziom, dopuszczając wyjątki w szczególnych przypadkach³⁵. Chociaż Trybunał Konstytucyjny uznał tę zmianę za niezgodną z Konstytucją, zmienione przepisy są nadal stosowane w praktyce³⁶.

Plany zmiany struktury Sądu Najwyższego w celu dalszego wzmocnienia jego niezależności nie zostały jeszcze sfinalizowane, a powołanie nowego Pierwszego Prezesa jest kwestionowane. Zmieniony projekt ustawy o Sądzie Najwyższym, przygotowany przez Komisję Kodyfikacyjną Ustroju Sądownictwa i Prokuratury i przedłożony Ministrowi Sprawiedliwości w lutym 2026 r., oczekuje na przyjęcie przez rząd, zanim zostanie skierowany do Sejmu. Celem projektu jest podzielenie Sądu Najwyższego na trzy izby, zniesienie procedury skargi nadzwyczajnej oraz wyeliminowanie wpływu władzy wykonawczej na określanie kształtowanie regulaminu wewnętrznego Sądu Najwyższego oraz na procedurę wyboru kandydatów na stanowiska Pierwszego Prezesa oraz prezesów izb. W lutym 2026 r., po jednej nieudanej próbie z powodu braku kworum, Zgromadzenie Ogólne Sędziów Sądu Najwyższego wybrało pięciu kandydatów do pełnienia funkcji Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego³⁷, spośród których Prezydent RP 26 maja 2026 r. dokonał nominacji na to stanowisko³⁸. Sędziowie powołani do Sądu Najwyższego przed 2018 r. zbojkotowali wybory. Po pierwsze, w ich opinii Zgromadzenie Ogólne zostało zwołane przez osobę powołaną na urząd Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego z naruszeniem prawa. Po drugie, stwierdzili, że ponieważ Zgromadzenie składa się z sędziów powołanych w nieprawidłowych procedurach, nie można go uznać za organ uprawniony do zorganizowania takich wyborów³⁹. W odpowiedzi na pytanie prejudycjalne wniesione przez

³² Informacje przekazane na piśmie przez rząd RP (2026), s. 6.

³³ Prezydent RP (2025).

³⁴ Dodatkowe informacje przekazane na piśmie przez rząd RP (2026a), s. 2.

³⁵ Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 29 września 2025 r. zmieniające rozporządzenie – Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz. U. poz. 1325). Wyrokiem z dnia 12 listopada 2025 r. Trybunał Konstytucyjny stwierdził niezgodność tego rozporządzenia z Konstytucją (sprawa U 4/25). Wyrok ten nie został opublikowany.

³⁶ Informacje przekazane na piśmie przez rząd RP (2026).

³⁷ Wszyscy wybrani kandydaci są sędziami powołanymi do Sądu Najwyższego od 2018 r., w tym sędziami powołanymi do Sądu Najwyższego w sposób nieprawidłowy.

³⁸ Prezydent RP (2026d).

³⁹ Konstytucyjny.pl (2026). Ponadto 26 maja 2026 r. Rada Ławnicza Sądu Najwyższego przyjęła uchwałę (nr 9/2026), w której uznała, że nowy Pierwszy Prezes SN jest sędzią powołanym w wadliwy sposób,

sąd powszechny⁴⁰ Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej orzekł, że sąd krajowy musi uznać wyrok sądu wyższej instancji, który nie stanowi niezawisłego i bezstronnego sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy, za nieważny, jeżeli taki skutek jest niezbędny w świetle danej sytuacji procesowej w celu zapewnienia pierwszeństwa prawa Unii⁴¹. Chociaż budżet Sądu Najwyższego został zwiększony, Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego uważa, że może on okazać się niewystarczający do wypłaty wynagrodzeń wszystkim jego sędziom i pracownikom⁴².

Poważne zastrzeżenia dotyczące Trybunału Konstytucyjnego i jego orzecznictwa z 2021 r. zostały potwierdzone przez Trybunał Sprawiedliwości UE. W grudniu 2025 r. Trybunał Sprawiedliwości UE orzekł⁴³, że Polska uchybiła zobowiązaniom ciążącym na niej na mocy prawa UE, ponieważ polski Trybunał Konstytucyjny naruszył zasadę skutecznej ochrony sądowej oraz naruszył pierwszeństwo, autonomię, skuteczność i jednolite stosowanie prawa UE, a także wiążący skutek dwóch wyroków TSUE. W świetle poważnych nieprawidłowości w powołaniu trzech sędziów polskiego Trybunału Konstytucyjnego w grudniu 2015 r. oraz jego Prezesa w grudniu 2016 r. TSUE zakwestionował status Trybunału Konstytucyjnego jako niezawisłego i bezstronnego sądu ustanowionego na mocy ustawy w rozumieniu prawa Unii. Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że Trybunał Sprawiedliwości UE nie jest właściwy do orzekania w sprawach związanych z Trybunałem Konstytucyjnym i jego orzeczenie nie ma wpływu na funkcjonowanie TK⁴⁴. Trybunał Konstytucyjny orzekł, że tzw. „test niezawisłości i bezstronności sędziego” stosowany wobec sędziów sądów administracyjnych jest niezgodny z Konstytucją⁴⁵. Wyroki Trybunału Konstytucyjnego nie są publikowane w Dzienniku Urzędowym. W marcu 2026 r. Sejm przyjął uchwałę w sprawie przywrócenia niezależności Trybunału Konstytucyjnego⁴⁶, a 13 marca i 11 czerwca 2026 r. wybrał siedmiu sędziów na wolne stanowiska w Trybunale⁴⁷. 5 maja 2026 r. Europejski Trybunał Praw Człowieka wydał środek tymczasowy nakazujący właściwym organom polskim powstrzymanie się od utrudniania objęcia i wykonywania obowiązków przez czworo z tych sędziów⁴⁸. Budżet Trybunału Konstytucyjnego na 2026 r. zwiększono w porównaniu z rokiem poprzednim⁴⁹.

a zatem jego powołanie na to stanowisko było niezgodne z prawem również w świetle procedury wyboru kandydatów na to stanowisko; zob. Prawo.pl.

⁴⁰ Sąd odsyłający wystąpił z pytaniem prejudycjalnym w sprawie, w której musiał ponownie rozpatrzyć wyrok w następstwie orzeczenia Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego w przedmiocie skargi nadzwyczajnej.

⁴¹ Trybunał Sprawiedliwości, wyrok z dnia 4 września 2025 r. w sprawie C-225/22, AW „T”.

⁴² Oświadczenie Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego z dnia 10 grudnia 2025 r. Informacje przekazane na piśmie przez Sąd Najwyższy (2026), s. 10 i 12.

⁴³ Trybunał Sprawiedliwości, wyrok z dnia 18 grudnia 2025 r. w sprawie C-448/23, Komisja/Polska.

⁴⁴ Oświadczenia opublikowane na stronie internetowej Trybunału Konstytucyjnego 18 grudnia 2025 r. i 13 marca 2026 r.

⁴⁵ Dotyczy to art. 5a ustawy – Prawo o ustroju sądów administracyjnych. Zob. wyrok z dnia 25 lutego 2026 r. w sprawie SK 68/25. Wyrok ten nie został opublikowany przez rząd.

⁴⁶ Uchwała Sejmu RP z dnia 13 marca 2026 r. w sprawie działań niezbędnych do zapewnienia spełniania przez Trybunał Konstytucyjny wymogów sądu ustanowionego na mocy prawa, niezawisłego i bezstronnego.

⁴⁷ Prezydent RP przyjął dotychczas ślubowanie od dwójga z sześciorga sędziów wybranych przez Sejm, ślubowanie to odbyło się 1 kwietnia 2026 r. Pozostałych czworo sędziów złożyło przysięgę w Sejmie 9 kwietnia 2026 r. i tego samego dnia złożyło w Kancelarii Prezydenta RP poświadczone notarialnie odpisy przysięgi skierowanej do Prezydenta RP. Jeżeli chodzi o sędziego powołanego 11 czerwca 2026 r., Prezydent RP dotychczas nie zezwolił mu na złożenie ślubowania.

⁴⁸ Zarządzenie tymczasowe z dnia 5 maja 2026 r. w sprawie Dziurda i inni przeciwko Polsce (nr 17392/26).

⁴⁹ Ustawa budżetowa na rok 2026 z dnia 20 stycznia 2026 r.

Poczyniono ograniczone dalsze postępy w realizacji zalecenia dotyczącego przeprowadzenia reformy rozdzielającej funkcje Ministra Sprawiedliwości i Prokuratora Generalnego oraz zapewniającej funkcjonalną niezależność prokuratury od rządu⁵⁰. Po przyjęciu projektu ustawy przez Stały Komitet Rady Ministrów⁵¹ główna część reformy została przygotowana i jest gotowa do przekazania Sejmowi. Jednocześnie dalsze postępy w realizacji reformy zależą obecnie od trwających prac legislacyjnych nad przepisami podstawowymi, które dostosują funkcjonowanie jednostek prokuratury w ramach nowego systemu przewidzianego w projekcie ustawy⁵². W niektórych przypadkach kwestionowano status Prokuratora Krajowego⁵³, chociaż według Prokuratury Krajowej nie miało to wpływu na jej ogólne funkcjonowanie⁵⁴. Ponieważ nie podjęto jeszcze żadnych dalszych kroków w celu skierowania projektu ustawy do Sejmu, postępy w realizacji zalecenia dotyczącego oddzielenia urzędu Ministra Sprawiedliwości od urzędu Prokuratora Generalnego oraz zapewnienia funkcjonalnej niezależności prokuratury są ograniczone.

Jakość

Rząd kontynuuje wysiłki na rzecz przyspieszenia cyfryzacji sądów powszechnych. W kontekście inicjatywy „Cyfrowy sąd”⁵⁵ rząd rozpoczął prace nad opracowaniem i integracją różnych narzędzi informatycznych wykorzystywanych w sądach oraz nad ułatwieniem komunikacji cyfrowej z obywatelami. Sądy są bardziej zaawansowane pod względem wykorzystania technologii cyfrowej w porównaniu z prokuraturą⁵⁶. W Ministerstwie Sprawiedliwości utworzono specjalną Komisję Kodyfikacyjną Prawa Cywilnego, która kończy prace nad wprowadzeniem w pełni cyfrowych akt spraw w postępowaniach cywilnych, m.in. przez wprowadzenie automatyzacji niektórych powództw cywilnych⁵⁷.

Weszły w życie nowe przepisy dotyczące pomocy prawnej oraz przyjęto wytyczne w sprawie wykorzystywania sztucznej inteligencji przez prawników. W styczniu 2026 r. weszła w życie reforma ułatwiająca dostęp do bezpłatnej pomocy prawnej, odpowiadająca na potrzeby obywateli, którzy nie mogą sobie pozwolić na płatną poradę prawną⁵⁸. Polska podwyższyła również wysokość opłat za zastępstwo prawne z urzędu dla stron postępowania, ale środowisko adwokatów uznaje tę podwyżkę za niewystarczającą⁵⁹. W celu poprawy jakości pracy Naczelna Rada Adwokacka i Krajowa Izba Radców Prawnych przyjęły

⁵⁰ W Sprawozdaniu na temat praworządności z 2025 r. zalecono Polsce „[p]rzeprowadzenie reformy rozdzielającej funkcje Ministra Sprawiedliwości i Prokuratora Generalnego oraz zapewniającej funkcjonalną niezależność prokuratury od rządu”. W 2025 r. stwierdzono znaczne postępy w realizacji tego zalecenia, a w 2024 r. – pewne postępy.

⁵¹ Sprawozdanie na temat praworządności z 2025 r., Polska, s. 7–8.

⁵² Rząd RP (2026), s. 5. Jak dotąd przepisy te ani ich ogólny zarys nie zostały podane do wiadomości publicznej.

⁵³ Przez niektóre jednoosobowe składy Sądu Najwyższego oraz przez Prezydenta RP.

⁵⁴ Wizyta krajowa w Polsce, w Prokuraturze Krajowej. Prokurator Krajowy (Prawo.pl, 2026). Informacje przekazane na piśmie przez siedem organizacji pozarządowych (2026), s. 8.

⁵⁵ Sprawozdanie na temat praworządności z 2025 r., Polska, s. 8.

⁵⁶ Tablica wyników wymiaru sprawiedliwości UE 2026, wykres 41.

⁵⁷ Prace Komisji koncentrują się na planach średnio- i długoterminowych, pełna cyfryzacja ma zostać wprowadzona do 2036 r. Zob. Prawo.pl (2026).

⁵⁸ Reforma umożliwia takim osobom uzyskanie porady prawnej, osobiście lub zdalnie, w przypadku każdego rodzaju kwestii związanych z doradztwem obywatelskim, pomocą prawną i mediacją, przy czym osobom z niepełnosprawnościami zapewnia się dodatkowe możliwości. Ministerstwo Sprawiedliwości (2025b).

⁵⁹ Naczelna Rada Adwokacka i Krajowa Izba Radców Prawnych, wizyta krajowa; Ministerstwo Sprawiedliwości (2025c).

wytyczne⁶⁰ w sprawie stosowania rozwiązań wykorzystujących sztuczną inteligencję, w tym zalecenia dotyczące tego, kiedy można korzystać z narzędzi opartych na sztucznej inteligencji.

Efektywność

Notuje się niewielki spadek ogólnej efektywności sądów powszechnych i administracyjnych. Szacowany czas potrzebny na rozstrzygnięcie spraw cywilnych, handlowych, administracyjnych i innych nieco się wydłużył (z 92 dni w 2023 r. do 104 dni w 2024 r.) i taką samą tendencję odnotowano w przypadku procesowych spraw cywilnych i handlowych przed sądami powszechnymi pierwszej instancji (niewielki wzrost z 357 w 2023 r. do 360 w 2024 r.). Nastąpiło także pogorszenie wskaźnika rozstrzygania spraw cywilnych, handlowych, administracyjnych i innych (z 102 % w 2023 r. do 98 % w 2024 r.). Jeżeli chodzi o sądy administracyjne, wskaźnik rozstrzygania spraw w pierwszej instancji pogorszył się (ze 110 % w 2023 r. do 102 % w 2024 r.), ale liczba spraw zawisłych w pierwszej instancji maleje⁶¹.

II. RAMY WALKI Z KORUPCJĄ

W opinii obywateli, ekspertów i pracowników zajmujących w przedsiębiorstwach stanowiska kierownicze korupcja w sektorze publicznym utrzymuje się na stosunkowo wysokim poziomie. Według wskaźnika postrzegania korupcji z 2025 r., opublikowanego przez Transparency International, Polska z wynikiem 53/100 zajmuje 19 miejsce w Unii Europejskiej i 52 na świecie⁶². Wskaźnik ten utrzymywał się na stosunkowo stabilnym poziomie na przestrzeni ostatnich pięciu lat⁶³. Specjalne badanie Eurobarometr na temat korupcji z 2026 r. pokazuje, że 54 % respondentów uważa korupcję za powszechną w Polsce (średnia UE: 71 %), a 46 % respondentów deklaruje, że osobiście odczuwa skutki korupcji w życiu codziennym (średnia UE: 30 %). Jeśli chodzi o przedstawicieli przedsiębiorstw, 47 % z nich twierdzi, że korupcja jest powszechna (średnia UE: 65 %), a 18 %, że korupcja stanowi problem przy prowadzeniu działalności gospodarczej (średnia UE: 37 %). Ponadto 52 % respondentów jest zdania, że liczba skutecznych przypadków ścigania korupcji jest wystarczająca, aby odstraszyć ludzi od praktyk korupcyjnych (średnia UE: 38 %), zaś 21 % przedstawicieli przedsiębiorstw uważa, że osoby i przedsiębiorstwa przyłapane na przekupywaniu urzędników wyższego szczebla są odpowiednio karane (średnia UE: 31 %)⁶⁴.

Brak jest kompleksowej strategii antykorupcyjnej, ale obecne wysiłki koncentrują się na bardziej ukierunkowanym podejściu do zwalczania przekupstwa zagranicznych funkcjonariuszy publicznych. Rząd pracuje nad krajową strategią zwalczania przekupstwa zagranicznych funkcjonariuszy publicznych, zgodnie z zaleceniem grupy roboczej OECD ds.

⁶⁰ Krajowa Izba Radców Prawnych (2025); zob. też Prawo.pl (2025).

⁶¹ Unijna tablica wyników wymiaru sprawiedliwości 2026, wykresy 4, 5, 9, 11 i 14.

⁶² Postrzegany poziom korupcji dzieli się na następujące kategorie: niski (powyżej 79), stosunkowo niski (79–60), stosunkowo wysoki (59–50), wysoki (poniżej 50).

⁶³ W 2021 r. wynik wyniósł 56, natomiast w 2025 r. – 53. Uznaje się, że wynik znacząco wzrósł/zmalał, jeżeli zmienił się o więcej niż pięć punktów; poprawił się/pogorszył się, jeżeli zmienił się o 4–5 punktów, lub jest stosunkowo stabilny (zmiana o 1–3 punkty) w ciągu ostatnich pięciu lat.

⁶⁴ Informacje ze specjalnego badania Eurobarometr nr 573 (2026) oraz badania Eurobarometr Flash nr 582 (2026).

przekupstwa zagranicznych funkcjonariuszy publicznych⁶⁵, koncentrując się na zapobieganiu i edukacji. Do tej pory nie podjęto jednak żadnych działań następczych w związku z zaleceniem Najwyższej Izby Kontroli dotyczącym przyjęcia nowej kompleksowej i całościowej strategii antykorupcyjnej⁶⁶.

Rząd usprawnia ramy prawne zwalczania korupcji, w tym plany zmian instytucjonalnych na szczeblu policji, prokuratury i sądów. Przewidywane zmiany instytucjonalne mają na celu zwiększenie niezależności instytucji antykorupcyjnych, aby zmniejszyć zidentyfikowane wcześniej ryzyko ich upolitycznienia⁶⁷. 11 maja 2026 r. Prezydent RP zawetował już zmieniony rządowy projekt ustawy o koordynacji działań antykorupcyjnych uchwalony przez Parlament 13 marca 2026 r.⁶⁸ ze względu na zastrzeżenia dotyczące podziału kompetencji między kilka podmiotów⁶⁹ i potencjalnej utraty specjalizacji operacyjnej w wyniku rozwiązania Centralnego Biura Antykorupcyjnego⁷⁰. Projekt ustawy trafił ponownie do Sejmu, brakuje jednak większości wymaganej do uchalenia weta prezydenta. Rząd pracuje nad nowym projektem ustawy, która zachowa reformy mające na celu utrzymanie Centralnego Biura Antykorupcyjnego wolnego od ingerencji politycznej⁷¹. Projekt reformy służącej ustanowieniu nowej niezależnej prokuratury i likwidację obecnej Prokuratury Krajowej jest nadal w przygotowaniu⁷². Zmiany w kodeksie postępowania karnego mające na celu przeniesienie właściwości w sprawach o przestępstwa korupcyjne z sądów rejonowych do sądów okręgowych, zaproponowane przez Radę Ministrów, zostały uchwalone przez Parlament, a następnie podpisane przez Prezydenta RP 11 maja 2026 r.⁷³

⁶⁵ Informacje przekazane na piśmie przez rząd RP, s. 12. OECD (2024), zalecenie 1 lit. a), s. 13. Grupa Robocza OECD ds. Przekupstwa omówiła to zalecenie na posiedzeniu plenarnym 23 czerwca 2026 r. (sprawozdanie nie zostało jeszcze opublikowane).

⁶⁶ Najwyższa Izba Kontroli (2022b) i (2022a). Zob. Sprawozdanie na temat praworządności z 2025 r., Polska, s. 11.

⁶⁷ Rząd RP (2026). Sprawozdanie na temat praworządności z 2025 r., Polska, s. 9, i wcześniejsze sprawozdania.

⁶⁸ Ustawa o koordynacji działań antykorupcyjnych oraz o likwidacji Centralnego Biura Antykorupcyjnego, druk nr 1884. Projekt miał na celu rozwiązanie Centralnego Biura Antykorupcyjnego do końca września 2026 r. oraz przekazanie zasobów i kompetencji w zakresie wykrywania i analizowania korupcji, zapobiegania jej i prowadzenia postępowań przygotowawczych w jej sprawie policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego (ABW) i Krajowej Administracji Skarbowej (KAS) do 1 października. Wizyta krajowa w Polsce, w Ministerstwie Sprawiedliwości. W odniesieniu do przesunięć budżetowych – zob. Sprawozdanie na temat praworządności z 2025 r., Polska, s. 10.

⁶⁹ W projekcie ustawy przewidziano procedury koordynacji między właściwymi podmiotami, przez co wiążące stałyby się obowiązujące wytyczne ministerialne w sprawie koordynacji z 20 marca 2024 r., które zyskały poparcie zainteresowanych stron. Zob. Sprawozdanie na temat praworządności z 2025 r., Polska, s. 9.

⁷⁰ Zob. komunikat prasowy Prezydenta RP (2026c). Jak wspomniano wcześniej, pod adresem Centralnego Biura Antykorupcyjnego (CBA) kierowano zarzuty dotyczące jego niezależności od władzy wykonawczej. W ostatnim czasie zainteresowane strony z zadowoleniem przyjęły jednak proaktywne postępowania przygotowawcze CBA w sprawie korupcji z udziałem urzędników publicznych i polityków. Wizyta krajowa w Polsce, w Fundacji Batorego/Fundacji Helsińskiej.

⁷¹ Wizyta krajowa w Polsce, w Fundacji Batorego i Fundacji Helsińskiej (obie organizacje sugerują w tym względzie bardziej całościowe, strategiczne podejście do polityki antykorupcyjnej).

⁷² Projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo o prokuraturze (UD95), której celem jest również rozdzielenie stanowiska Prokuratora Generalnego i Ministra Sprawiedliwości. Zob. filar I powyżej. W związku z tym, że przygotowywanych jest kilka aktów wykonawczych w celu skutecznego wdrożenia, projekt będzie wymagał ponownego przedłożenia Radzie Ministrów. Wizyta krajowa w Polsce, w Ministerstwie Sprawiedliwości.

⁷³ Ustawa z dnia 27 marca 2026 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego, początkowo stanowiła odpowiedź wyłącznie na zalecenie OECD dotyczące przekupstwa zagranicznych funkcjonariuszy publicznych, ale została rozszerzona na wszystkie przypadki objęte art. 228–229 kodeksu karnego z uwagi na spójność i względy systematyki.

Poczyniono pewne dalsze postępy w zapewnieniu niezależnych i skutecznych postępowań przygotowawczych i sądowych, aby poprawić wyniki w zakresie prowadzenia postępowań w sprawach dotyczących korupcji na wysokim szczeblu⁷⁴. Prokuratura Krajowa opublikowała drugi raport z badania spraw pozostających w sferze zainteresowania opinii publicznej, zakończonych przez prokuraturę w latach 2016–2023⁷⁵, zawierający zalecenia w sprawie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości⁷⁶. Postępowania przygotowawcze w sprawach dotyczących korupcji na dużą skalę są prowadzone niezależnie od przynależności politycznej. Wydano już szereg aktów oskarżenia w ważnych sprawach z udziałem urzędników publicznych i polityków⁷⁷. Autonomię i współpracę właściwych podmiotów zajmujących się walką z korupcją, a także dostęp do odpowiednich rejestrów nadal uznaje się za wystarczające do skutecznego prowadzenia postępowań przygotowawczych i sądowych. Parlament powołał nowe kierownictwo Najwyższej Izby Kontroli, która została zreorganizowana. W jej strukturze funkcjonuje teraz sześć departamentów tematycznych z nowymi priorytetami kontrolnymi⁷⁸. Egzekwowanie w praktyce przepisów dotyczących przekupstwa zagranicznych funkcjonariuszy publicznych poprawia się, choć jest nadal ograniczone⁷⁹. Ministerstwo Sprawiedliwości kontynuuje prace analityczne nad zmianą ustawy o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary, aby umożliwić ustalenie takiej odpowiedzialności bez wymogu uprzedniego wyroku skazującego osobę fizyczną za przekupstwo zagranicznych funkcjonariuszy publicznych⁸⁰. Od czasu rozpoczęcia działalności w Polsce w styczniu 2025 r. EPPO przeprowadziła postępowania przygotowawcze w kilku sprawach dotyczących oszustw w zakresie wydatków i korupcji, przy czym w 2025 r. wszczęto jedną sprawę

⁷⁴ W Sprawozdaniu na temat praworządności z 2025 r. zalecono Polsce „[k]ontynuowanie działań na rzecz zapewnienia niezależnych i skutecznych postępowań przygotowawczych i sądowych, [...] aby umożliwić skuteczniejsze prowadzenie postępowań w sprawach dotyczących korupcji na wysokim szczeblu”. Wcześniej, w 2025 r., stwierdzono pewne dalsze postępy w realizacji tego zalecenia.

⁷⁵ Sprawozdanie na temat praworządności z 2025 r., s. 10: celem podejmowanych działań jest wyeliminowanie ryzyka wybiórczego stosowania prawa i wynikających ze względów politycznych rozbieżności w rozpatrywaniu spraw dotyczących korupcji.

⁷⁶ Prokuratura Krajowa (2025), analiza 400 spraw wytypowanych przez prokuratorów regionalnych i zgłoszonych przez opinię publiczną. W 233 z nich stwierdzono istotne nieprawidłowości. Rekomendacje obejmują podjęcie lub wznowienie umorzonych postępowań oraz wdrożenie odpowiedzialności dyscyplinarnej lub karnej wobec prokuratorów.

⁷⁷ Zob. Centralne Biuro Antykorupcyjne (2026) i Prokuratura Krajowa (2026a). W odniesieniu do aktów oskarżenia w aferze wizowej zob. Prokuratura Krajowa (2025a) i (2025b); w sprawie systemu nielegalnego handlu dyplomami uniwersyteckimi, Prokuratura Krajowa (2025c). Departament do Spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji Prokuratury Krajowej informuje o niewielkim spadku liczby nowo wszczętych spraw (1083 w 2024 r., 989 w 2025 r.), ale przy większej liczbie podejrzanych, a także o wzroście liczby aktów oskarżenia (633 w 2024 r., 739 w 2025 r.) oraz stałym poziomie wyroków skazujących wydanych w pierwszej instancji (1590 w 2024 r., 1615 w 2025 r.).

⁷⁸ Najwyższa Izba Kontroli (2025a), (2025b), (2025c). Specjalny departament ds. kontroli ad hoc, zajmujący się sprawami o dużym znaczeniu, już nie istnieje, ale jego ustalenia zostaną opublikowane we wrześniowym sprawozdaniu rocznym.

⁷⁹ Informacje przekazane na piśmie przez rząd RP (2026), s. 9, w których poinformowano o czterech toczących się postępowaniach przygotowawczych i jednej zawisłej sprawie. OECD (2024), pkt 65, zob. również wyżej informacje na temat strategii dotyczącej przekupstwa zagranicznych funkcjonariuszy publicznych.

⁸⁰ Sprawozdanie na temat praworządności z 2024 r., s. 17 i z 2025 r., s. 10. OECD (2024), s. 11.

dotyczącą korupcji, która jest nadal w toku⁸¹. Na tej podstawie można stwierdzić, że poczyniono pewne dalsze postępy w realizacji zalecenia.

Nie odnotowano postępów we wdrażaniu zalecenia dotyczącego rozwiązania problemu szerokiego zakresu immunitetów dla osób pełniących najwyższe funkcje wykonawcze oraz usunięcia z prawodawstwa klauzul bezkarności⁸². Kwestia immunitetów jest problematyczna, ponieważ utrudniają one pociągnięcie osób pełniących najwyższe funkcje wykonawcze do odpowiedzialności karnej za korupcję popełnianą poza wykonywaniem czynności służbowych⁸³. Klauzule bezkarności z okresu sprzed 2022 r.⁸⁴, które zwalniają od odpowiedzialności karnej również za korupcję i nadużywanie władzy politycznej lub administracyjnej w określonych okolicznościach, nadal obowiązują i są stosowane. W 2025 r. klauzule te zastosowano w 18 postępowaniach (a w 2024 r. – w 9)⁸⁵. Ogólnie rzecz biorąc, nie poczyniono postępów w realizacji tego zalecenia, ani w odniesieniu do immunitetów, ani w odniesieniu do klauzul bezkarności.

Nie poczyniono żadnych postępów w realizacji zalecenia dotyczącego wzmocnienia ram uczciwości lobbingu⁸⁶. W ustawie o działalności lobbingowej z 2005 r. zdefiniowano lobbing i przewidziano kary i sankcje⁸⁷, ale nie podjęto żadnych kroków w celu zobowiązania osób pełniących najwyższe funkcje wykonawcze do pełnego, znaczącego i terminowego ujawniania swoich kontaktów z przedstawicielami grup interesu⁸⁸. Prace przygotowawcze w tym zakresie były już prowadzone w poprzednich latach przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych⁸⁹. Utrzymują się również wyzwania dotyczące skuteczności trzech obowiązujących rejestrów lobbystów, takie jak niski współczynnik rejestracji, przypadki

⁸¹ EPPO (2026 r.), Sprawozdanie roczne, 2025 r., s. 44. W Komendzie Głównej Policji utworzono specjalny zespół, aby zapewnić skuteczną współpracę z EPPO; informacje przekazane na piśmie przez rząd RP (2026), s. 9.

⁸² W Sprawozdaniu na temat praworządności z 2025 r. zalecono Polsce „[...] zajęcie się problemem szerokiego zakresu immunitetów dla osób pełniących najwyższe funkcje wykonawcze oraz usunięcie wprowadzonych wcześniej do prawodawstwa klauzul bezkarności, aby umożliwić skuteczniejsze prowadzenie postępowań w sprawach dotyczących korupcji na wysokim szczeblu”. Wcześniej, w 2025 r., stwierdzono pewne postępy w realizacji tego zalecenia.

⁸³ Sprawozdanie na temat praworządności z 2025 r., Polska, s. 10. GRECO (2023), pkt 54–63, (2019), pkt 82–91, w których GRECO ponowiła swoje zalecenie, aby w odniesieniu do osób pełniących najwyższe funkcje wykonawcze przeprowadzić dogłębną reformę systemu immunitetów, m.in. przez wprowadzenie obiektywnych kryteriów przejrzystej procedury uchylania immunitetu.

⁸⁴ Wyjątki od odpowiedzialności karnej („klauzule bezkarności”) wprowadzono w: art. 305 § 6 kodeksu karnego; ustawie z dnia 1 grudnia 2022 r. o zaniechaniu ścigania za niektóre czyny związane z organizacją wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej; przyjętej w kwietniu 2022 r. zmianie art. 483 ust. 1 ustawy – Kodeks spółek handlowych, znoszącej odpowiedzialność zarządu i rady nadzorczej za działania na szkodę spółki; oraz art. 76 ustawy o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2, przyjętej w kwietniu 2020 r.

⁸⁵ Wizyta krajowa w Polsce, w Prokuraturze Krajowej: jedna trzecia pochodziła z jednego postępowania. Klauzule bezkarności mają zastosowanie wyłącznie do przekupstwa czynnego, a więc wciąż możliwe jest ściganie urzędników publicznych przyjmujących łapówkę.

⁸⁶ W Sprawozdaniu na temat praworządności z 2025 r. zalecono Polsce „[w]prowadzenie przepisów regulujących lobbing”. Wcześniej, w 2025 r., nie stwierdzono postępów w realizacji tego zalecenia.

⁸⁷ Ustawa z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa.

⁸⁸ Od 2006 r. jedynie w niektórych ministerstwach obowiązują wewnętrzne wytyczne. Zob. GRECO (2025a), zalecenie (i) dla posłów, s. 3–4; GRECO (2025b), zalecenie (vi) dla instytucji rządowych na szczeblu centralnym, s. 6–8.

⁸⁹ W Uchwale nr 207 Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 2017 r. w sprawie Rządowego Programu Przeciwdziałania Korupcji na lata 2018–2020 przewidziano nowelizację ustawy o działalności lobbingowej (M.P. z 2018 r. poz. 12). Wizyta w Polsce, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zamierza poczekać na proponowaną dyrektywę dotyczącą przejrzystości reprezentacji interesów w imieniu państw trzecich.

wyrejestrowywania oraz niewystarczający nadzór i egzekwowanie przepisów w praktyce⁹⁰. W Sejmie tylko trzech z 17 zarejestrowanych lobbystów zgłosiło działalność lobbingsową w 2025 r.⁹¹ Nie podjęto również żadnych kroków w celu rozszerzenia zakresu ograniczeń po ustaniu zatrudnienia, aby skutecznie radzić sobie z działaniami rodzącymi konflikt interesów oraz zapobiegać przenoszeniu efektu „drzwi obrotowych” do sektora prywatnego, które mogłoby prowadzić do konfliktu interesów⁹². W związku z tym należy stwierdzić, że nie poczyniono postępów w realizacji tego zalecenia.

Poczyniono ograniczone postępy w realizacji zalecenia dotyczącego standaryzacji internetowego systemu oświadczeń majątkowych⁹³. Zrezygnowano z wniosku ustawodawczego przedstawionego w listopadzie 2023 r., którego celem było rozszerzenie przepisów dotyczących oświadczeń majątkowych na urzędników wysokiego szczebla i na majątek małżonków⁹⁴. Zamiast tego rząd priorytetowo traktuje bardziej kompleksową reformę systemu oświadczeń majątkowych⁹⁵. Ponieważ większość oświadczeń urzędników publicznych jest nadal wypełniana, w różnych formatach, zainteresowane strony apelowały o bardziej całościową reformę⁹⁶. Reforma ta będzie miała na celu konsolidację w jednym, ujednoliconym akcie prawnym przepisów regulujących składanie i weryfikację oświadczeń majątkowych. Wprowadzony zostanie jednolity elektroniczny formularz oświadczenia majątkowego dla wszystkich grup zawodowych, a także centralny rejestr oraz sankcje karne i finansowe. Pracami nad tą reformą kieruje Minister Koordynator Służb Specjalnych. Akt będzie wymagał podpisu Prezydenta⁹⁷. Do czasu wejścia w życie narzędzia cyfrowego, które obecnie wyznaczono na 1 stycznia 2027 r., system pozostaje zdecentralizowany i oświadczenia składa się ręcznie. Oświadczenia majątkowe senatorów również w większości nie są cyfrowe⁹⁸. Poczyniono więc ograniczone postępy we wdrażaniu standardowego internetowego systemu oświadczeń majątkowych urzędników publicznych oraz posłów i senatorów.

⁹⁰ W 2025 r. odnotowano 595 wpisów w rejestrze rządowym, przy jeszcze mniejszej skali lobbingu w Parlamencie (17 wpisów w Sejmie i jeden w Senacie). Zob. także GRECO (2025), pkt 34–36: w praktyce nie ma jasności co do zakresu przepisów i ich stosowania wobec osób pełniących najwyższe funkcje wykonawcze.

⁹¹ Kancelaria Sejmu (2025). Wizyta krajowa w Polsce, w Komisji Regulaminowej, Etyki i Spraw Senatorskich.

⁹² GRECO (2025b), zalecenie (vii), s. 8.

⁹³ W Sprawozdaniu na temat praworządności z 2025 r. zalecono Polsce „wprowadzenie [...] standardowego internetowego systemu oświadczeń majątkowych urzędników publicznych oraz posłów i senatorów przy zapewnieniu skutecznej weryfikacji tych oświadczeń”. Wcześniej, w 2025 r., stwierdzono ograniczone postępy w realizacji tego zalecenia.

⁹⁴ Celem projektu ustawy o zmianie ustawy o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne jest rozszerzenie zakresu jej stosowania na majątek urzędników wysokiego szczebla i ich małżonków. Wizyta krajowa w Polsce, w Ministerstwie Sprawiedliwości. GRECO (2025b), zalecenie (ix).

⁹⁵ Minister do spraw Nadzoru nad Wdrażaniem Polityki Rządu (2025), priorytet 24.

⁹⁶ Używa się co najmniej 16 różnych formularzy, a przepisy są rozproszone w kilku aktach ustawodawczych. GRECO (2025b), zalecenie (ix). Wizyta krajowa w Polsce, w Fundacji Batorego/Fundacji Helsińskiej.

⁹⁷ Wizyta krajowa w Polsce, w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych: niektóre rozwiązania zawarte w poprzednim projekcie Centralnego Biura Antykorupcyjnego zostaną uwzględnione w nowym projekcie ustawy, ale nie przejęte w całości.

⁹⁸ Wizyta krajowa w Polsce, w Komisji Regulaminowej, Etyki i Spraw Senatorskich. Oświadczenia majątkowe senatorów są weryfikowane przez organ podatkowy. Sejm rozważa zmianę wymogów dotyczących oświadczeń majątkowych, polegającą na wprowadzeniu obowiązku deklarowania wartości rynkowej nieruchomości.

Przypadki ujawniania informacji przez sygnalistów są nadal rzadkie ze względu na brak zaufania do skuteczności ochrony. Komenda Główna Policji wprowadziła procedury dokonywania zgłoszeń przez sygnalistów, które chociaż nie są w pełni anonimowe, bo tożsamość sygnalisty jest znana policji, to jednak umożliwiają ujawnianie informacji wewnętrznych i zewnętrznych. Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich jako główny kanał dokonywania zgłoszeń, właściwy również do zgłaszania przypadków korupcji, jeżeli są one związane z naruszeniami podstawowych wolności, odnotowało niski poziom zgłoszeń z uwagi na niewiele zgłoszeń zewnętrznych w 2025 r.⁹⁹ Zainteresowane strony apelują o poprawę świadomości społecznej, tak aby zarówno potencjalni sygnaliści, jak i pracodawcy lepiej rozumieli zakres tych przepisów¹⁰⁰. Półtora roku po uruchomieniu kanału dokonywania zgłoszeń Biuro RPO stwierdziło, że brakuje zaufania do procedury zgłaszania i do poziomu skuteczności ochrony¹⁰¹, oraz zwróciło uwagę na ryzyko wystąpienia efektu mrozącego w następstwie szeroko nagłośnionego naruszenia poufności w instytucji publicznej¹⁰². Ocenę skuteczności ustawy o ochronie sygnalistów z 2024 r. przewidziano na 2027 r.¹⁰³ Zespół do spraw Sygnalistów Biura RPO będzie co trzy lata dokonywać przeglądu obowiązujących procedur dokonywania zgłoszeń przez sygnalistów zewnętrznych. Sygnaliści w Polsce mają również prawo do bezpłatnej pomocy prawnej.

Utrzymują się niedociągnięcia w finansowaniu partii politycznych. Nadal utrzymują się wyzwania w praktycznym stosowaniu przepisów z 2022 r. o finansowaniu partii politycznych, zwłaszcza dotyczących przejrzystości¹⁰⁴. Zakres publikowanych informacji finansowych nie jest znormalizowany i nadal znacznie się różni w odniesieniu do poszczególnych partii politycznych. Stosowane są jednak pewne dobre praktyki polegające na uwzględnianiu na stronach internetowych funkcji filtrowania, które ułatwiają wyszukiwanie konkretnych informacji o finansowaniu danej partii¹⁰⁵. We wrześniu 2025 r. Państwowa Komisja Wyborcza stwierdziła pewne nieprawidłowości w informacjach finansowych przekazanych przez partie polityczne i drugi rok z rzędu odrzuciła jedno sprawozdanie roczne za naruszenia ordynacji wyborczej w wyniku przyjęcia nielegalnych korzyści finansowych¹⁰⁶. W 2025 r. Biuro Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka (OBWE/ODIHR) wyraziło obawy w kontekście wyborów prezydenckich, dotyczące nieprzejrzystych kampanii internetowych prowadzonych przez strony trzecie oraz finansowania kampanii przez formalnie niezależne podmioty¹⁰⁷. Prace nad poselskim projektem ustawy z dnia 29 lutego 2024 r., który miał zaradzić wcześniej stwierdzonym systemowym problemom w zakresie przejrzystości związanym z siecią klientelistycznych powiązań z przedsiębiorstwami państwowymi, zakończyły się na pierwszym czytaniu w Sejmie i raporcie podkomisji z dnia 20 listopada 2024 r. i nie wydają się być

⁹⁹ Spośród 561 zgłoszeń złożonych do Biura Rzecznika Praw Obywatelskich tylko 173 spełniały wymogi ustawowe.

¹⁰⁰ Transparency International (2026).

¹⁰¹ Wizyta krajowa w Polsce, w Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich.

¹⁰² Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich (2025).

¹⁰³ Informacje przekazane na piśmie przez rząd RP (2026), s. 10.

¹⁰⁴ Fundacja Batorego i in. (2026); Sprawozdanie na temat praworządności z 2025 r., s. 12. Art. 25 i 27 ustawy zobowiązują partie polityczne do publikowania aktualnych informacji w rejestrach wpłat i zawieranych umów. Zainteresowane strony podkreślają potrzebę sprawdzania wiarygodności danych.

¹⁰⁵ Zob. Sprawozdanie na temat praworządności z 2024 r., Polska, s. 17. Informacje o finansowaniu partii są publikowane w formacie PDF lub w osadzonych tabelach.

¹⁰⁶ Państwowa Komisja Wyborcza (2025), ze względu na naruszenie art. 144 § 1 pkt 3 lit. e) oraz art. 132 § 5 Kodeksu wyborczego.

¹⁰⁷ OSCE/ODIHR (2025), s. 4–5, 18, 20.

kontynuowane¹⁰⁸. Zainteresowane strony zwracają uwagę na słabe punkty i potrzebę zastrzeżenia wymogów dotyczących ujawniania informacji w czasie rzeczywistym oraz usprawnienia mechanizmów nadzoru¹⁰⁹.

W sytuacji, gdy zamówienia publiczne pozostają obszarem narażonym na korupcję, rząd rozważa innowacyjne rozwiązania mające na celu poprawę wykrywania przypadków korupcji. Z badania dotyczącego opinii na temat korupcji w UE wynika, że 21 % przedsiębiorców w Polsce (średnia UE 30 %) uważa, że korupcja uniemożliwiła im w praktyce wygranie przetargu publicznego w ciągu ostatnich trzech lat¹¹⁰. W tablicy wyników jednolitego rynku i konkurencyjności dotyczącej dostępu do zamówień publicznych odnotowano wysoki odsetek (53 %) pojedynczych ofert w Polsce w 2025 r. (średnia UE 27 %). Przedstawiciele 47 % przedsiębiorstw uważają, że poziom niezależności organu odwoławczego ds. zamówień publicznych (Krajowej Izby Odwoławczej) jest bardzo dobry lub dość dobry, ale odsetek ten znacznie zmalał w porównaniu z 2025 r. (58 %)¹¹¹. Zmiany legislacyjne w ustawie o finansach publicznych mają na celu publiczne udostępnienie informacji o umowach zawieranych przez jednostki sektora finansów publicznych w elektronicznym Centralnym Rejestrze Umów, który funkcjonuje od 1 lipca 2026 r.¹¹² Aby chronić interesy gospodarcze państwa oraz zwiększyć konkurencyjność i przejrzystość zamówień publicznych, w 2025 r. Centralne Biuro Antykorupcyjne (CBA) przeprowadziło 38 kontroli¹¹³. Trwające postępowania przygotowawcze CBA w sprawie podejrzewanych nieprawidłowości związanych z funduszami strukturalnymi UE i korupcją w Narodowym Centrum Badań i Rozwoju (NCBR) doprowadziły do kolejnych zatrzymań na początku 2026 r., w tym burmistrza i kilku urzędników publicznych¹¹⁴. Postępowania przygotowawcze w sprawie podejrzenia ustawiania konkursów i sprzeniewierzenia środków na dotacje z Funduszu Sprawiedliwości, zapewniającego pomoc postpenitencjarną i pomoc ofiarom przestępstw, doprowadziły do kilku wyroków skazujących za pranie pieniędzy i sprzeniewierzenie środków publicznych¹¹⁵. W powiązanych sprawach dotyczących korupcji na wysokim szczeblu niezależny sąd – w oparciu o zarzuty sprzeniewierzenia środków publicznych i na wniosek Prokuratury Krajowej – wydał nakaz aresztowania urzędnika wysokiego szczebla¹¹⁶. Rząd i zainteresowane strony nadal uważają zamówienia publiczne za obszar najbardziej narażony na ryzyko korupcji, co może mieć wpływ na inwestycje i działalność gospodarczą¹¹⁷. Aby rozwiązać te obawy, rząd priorytetowo traktuje opracowanie narzędzi analizy danych z pomocą sztucznej inteligencji, które mają ułatwić wykrywanie schematów nadużyć finansowych i korupcji oraz anomalii w zamówieniach publicznych¹¹⁸.

¹⁰⁸ Sejm, Poselski projekt ustawy w celu naprawy ładu korporacyjnego w spółkach z udziałem Skarbu Państwa, druk nr 261. Sprawozdanie na temat praworządności z 2025 r., s. 13. Ministerstwo Aktywów Państwowych wprowadziło jednak Kodeks Dobrych Praktyk Nadzoru Właścicielskiego.

¹⁰⁹ Wizyta krajowa w Polsce, w Fundacji Batorego/Fundacji Helsińskiej.

¹¹⁰ Eurobarometr Flash 582 (2026). Wartość ta jest o 9 punktów procentowych niższa od średniej UE.

¹¹¹ Unijna tablica wyników wymiaru sprawiedliwości 2026, wykres 59.

¹¹² Ustawa zmieniająca ustawę o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw oraz o zmianie niektórych innych ustaw (druk nr 1863).

¹¹³ Informacje przekazane na piśmie przez rząd RP (2026), s. 10: jako wyspecjalizowany podmiot CBA jest uprawnione do kontroli decyzji biznesowych oraz do zapobiegania nadużyciom finansowym na szkodę budżetu UE i ich zwalczania.

¹¹⁴ Centralne Biuro Antykorupcyjne (2026a) i (2026b). Sprawozdanie na temat praworządności z 2025 r., s. 13.

¹¹⁵ Prokuratura Krajowa (2025d).

¹¹⁶ Prokuratura Krajowa (2025e).

¹¹⁷ Informacje przekazane na piśmie przez rząd RP (2026), s. 10; Wizyta krajowa w Polsce, w Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, Prokuraturze Krajowej, Najwyższej Izbie Kontroli i Fundacji Batorego.

¹¹⁸ Tamże.

III. PLURALIZM MEDIÓW I WOLNOŚĆ MEDIÓW

Rząd kontynuuje prace nad zmianami legislacyjnymi, które mają rozwiązać utrzymujące się obawy dotyczące bezstronności i niezależności organu regulacyjnego ds. mediów. W grudniu 2025 r. rząd przedstawił projekt ustawy medialnej wprowadzający szereg zmian do obowiązującej ustawy o radiofonii i telewizji. Projekt ten został poddany konsultacjom publicznym. Z projektu ustawy skierowanego do konsultacji publicznych wynika, że celem reformy jest między innymi zwiększenie inkluzywności, skuteczności i niezależności organu regulacyjnego ds. mediów (Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji – KRRiT), np. przez wprowadzenie ustrukturyzowanej rotacji, jaśniejszych kryteriów kwalifikowalności opartych na osiągnięciach, a także popieranych przez zainteresowane strony wymogów dotyczących nominacji, co ma zmniejszyć wpływ polityczny i zwiększyć rozliczalność¹¹⁹. Niektóre zainteresowane strony opowiadają się jednak za bardziej kompleksową reformą powoływania członków KRRiT, obejmującą solidniejsze zabezpieczenia¹²⁰. W ramach trwającej nowelizacji ustawy medialnej rząd zaproponował zniesienie obecnego mechanizmu łączącego odrzucenie sprawozdania rocznego przedkładanego Parlamentowi z ewentualnym odwołaniem wszystkich członków KRRiT¹²¹ oraz bardziej szczegółowe określenie możliwości odwołania poszczególnych członków z wyraźnie określonych powodów. Celem tej zmiany legislacyjnej jest zwiększenie niezależności organu regulacyjnego ds. mediów i ograniczenie ingerencji politycznej¹²². W lipcu 2025 r. Sejm przyjął uchwałę w sprawie pociągnięcia Przewodniczącego Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji do odpowiedzialności przed Trybunałem Stanu¹²³. Ponadto KRRiT wyraziła obawy, że jej obecne zasoby ludzkie i finansowe mogą być niewystarczające do wykonywania nowych funkcji przewidzianych w reformie¹²⁴. Jednocześnie w projekcie ustawy budżetowej na 2026 r. zaproponowano nieznaczące zwiększenie budżetu KRRiT¹²⁵.

Kontynuowana jest reforma zarządzania mediami publicznymi, zabezpieczeń niezależności i finansowania¹²⁶. Według Monitora Pluralizmu Mediów (MPM) z 2026 r. wskaźnik niezależności mediów publicznych wciąż pokazuje wysokie ryzyko dla niezależności mediów, na takim samym poziomie jak w ubiegłym roku¹²⁷. W MPM z 2026 r. zwrócono uwagę zwłaszcza na to, że zarządzanie strukturami mediów publicznych nadal

¹¹⁹ Informacje przekazane na piśmie przez rząd RP (2026), s. 12. Projekt ustawy przewiduje m.in. przywrócenie mechanizmu rotacyjności składu KRRiT, wprowadzenie bardziej szczegółowych regulacji dotyczących kwalifikacji kandydatów do członkostwa w KRRiT, związanych z wykształceniem, doświadczeniem zawodowym, niezależnością i neutralnością polityczną, wprowadzenie wymogu przedkładania przez kandydatów dokumentów potwierdzających, że ich kandydatury są popierane przez pozarządowe organizacje twórców, dziennikarzy i inne podmioty, których działalność obejmuje sektor mediów.

¹²⁰ Informacje przekazane na piśmie przez siedem organizacji pozarządowych (2026), s. 40. Proponowane zabezpieczenia obejmują na przykład wprowadzenie głosowania większością kwalifikowaną przy powoływaniu członków KRRiT przez Parlament lub szerszych uprawnień do nominacji.

¹²¹ Ustawa o radiofonii i telewizji, art. 12 ust. 3–5.

¹²² Informacje przekazane na piśmie przez rząd RP (2026), s. 12.

¹²³ Sejm (2025), uchwała o przedstawieniu zarzutów. KRRiT uznała, że decyzję tę można uznać za umotywowaną politycznie, zob. wizyta krajowa w Polsce, w KRRiT.

¹²⁴ Wizyta krajowa w Polsce, w KRRiT.

¹²⁵ Informacje przekazane na piśmie przez siedem organizacji pozarządowych (2026), s. 40.

¹²⁶ W Sprawozdaniu na temat praworządności z 2025 r. zalecono Polsce: „[p]rzeprowadzenie reformy zapewniającej skuteczne ramy legislacyjne dla niezależnego zarządzania i niezależności redakcyjnej w mediach publicznych, z uwzględnieniem europejskich standardów dotyczących mediów publicznych”. Wcześniej, w 2025 r., stwierdzono pewne dalsze postępy w realizacji tego zalecenia.

¹²⁷ Monitor Pluralizmu Mediów (2026), s. 32.

odzwierciedla wybory polityczne¹²⁸. Projekt ustawy medialnej opublikowany przez rząd w grudniu 2025 r. z myślą o dostosowaniu go do europejskiego aktu o wolności mediów ma na celu wzmocnienie zabezpieczeń chroniących niezależność mediów publicznych oraz ustanowienie przepisów regulujących powoływanie nadawców publicznych w celu zwiększenia ich niezależności redakcyjnej i operacyjnej. Kontynuowane są również prace legislacyjne nad wzmocnieniem kompetencji rad programowych mediów publicznych, zapewnieniem rozdzielenia ich działów redakcyjnych i kierowniczych oraz rozwiązaniem Rady Mediów Narodowych. Zadanie powoływania członków zarządu nadawców publicznych miałyby zostać ponownie powierzone KRRiT, aby zapewnić większą spójność procedury powoływania na kluczowe stanowiska kierownicze w mediach publicznych. W oczekiwaniu na trwającą reformę ustawy medialnej kwestionowana jest skuteczność Rady Mediów Narodowych¹²⁹. Biorąc pod uwagę opublikowany przez rząd projekt ustawodawczy, który przeszedł już konsultacje publiczne, odnotowuje się pewien dalszy postęp w realizacji zalecenia zawartego w Sprawozdaniu na temat praworządności z 2025 r.

W oczekiwaniu na nowe przepisy mające na celu wzmocnienie niezależności zarządzania nadawcami publicznymi pojawiły się pewne obawy dotyczące przebiegu trwającej likwidacji głównych mediów publicznych. Trwa rozpoczęta w 2023 r. likwidacja mediów publicznych, tj. Telewizji Polskiej, Polskiego Radia i Polskiej Agencji Prasowej, przy czym likwidatorów powołuje bezpośrednio Minister Kultury. Niektóre zainteresowane strony informują również, że będąca w toku likwidacja ogranicza zdolność operatorów mediów publicznych, zwłaszcza regionalnych nadawców telewizyjnych i radiowych, do uczestnictwa w niektórych wnioskach o dotacje UE¹³⁰. Aby zapewnić stabilność operacyjną i finansową mediów publicznych, organ regulacyjny ds. mediów odblokował płatności z zebranych opłat abonamentowych, zawieszone w 2024 r. Pierwotne zawieszenie nastąpiło po podjęciu decyzji o przekazaniu tych środków do depozytów sądowych do czasu rozstrzygnięcia sporu prawnego powstałego w efekcie likwidacji mediów publicznych¹³¹. Chociaż polaryzacja i stronniczość treści w mediach publicznych zmniejszyły się w ciągu ostatnich dwóch lat, w MPM z 2026 r. zwrócono uwagę na bardziej spolaryzowane przekazy medialne na temat kwestii politycznych w materiałach informacyjnych¹³², zwłaszcza w kontekście kampanii wyborczych¹³³.

Rząd pracuje nad reformą finansowania mediów publicznych. W ramach reformy ustawy medialnej rząd zaproponował zniesienie modelu opłat abonamentowych jako głównego źródła finansowania mediów publicznych i zastąpienie go finansowaniem z budżetu państwa. W opinii rządu ta reforma finansowania stanowi odpowiedź na utrzymujące się od dawna trudności w poborze opłat abonamentowych. Chociaż zainteresowane strony zasadniczo popierają przejście z opłat abonamentowych na model finansowania przez budżet państwa, niektóre z nich wyraziły obawy, że sformułowanie, jakiego użyto do opisu przydziału środków z budżetu, może ograniczyć elastyczność tego mechanizmu, skutkując koniecznością dokonywania zmian w ustawie medialnej za każdym razem, gdy konieczne będą korekty budżetowe¹³⁴.

¹²⁸ Monitor Pluralizmu Mediów (2026), s. 32.

¹²⁹ Informacje przekazane na piśmie przez Reporterów bez Granic (2026), s. 15.

¹³⁰ Wizyta krajowa w Polsce, w Ministerstwie Kultury.

¹³¹ Niektóre sądy orzekły później, że wstrzymanie środków stanowiło poważne naruszenie prawa, i nakazały ich uwolnienie, co stopniowo doprowadziło do wznowienia płatności.

¹³² Monitor Pluralizmu Mediów (2026), s. 28.

¹³³ Wizyta krajowa w Polsce, w KRRiT; Monitor Pluralizmu Mediów (2026), s. 30.

¹³⁴ Europejska Unia Nadawców (2026).

Trwają prace nad zapewnieniem sprawiedliwych, przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur udzielania koncesji na nadawanie podmiotom medialnym, m.in. zakończono konsultacje publiczne w sprawie przedstawionego przez rząd projektu ustawy¹³⁵. W ramach trwającej nowelizacji ustawy medialnej mającej na celu dostosowanie jej do europejskiego aktu o wolności mediów rząd zaproponował zmiany legislacyjne, które poddano konsultacjom publicznym. Planowane zmiany mają na celu wprowadzenie zmodernizowanego systemu udzielania koncesji na nadawanie, który usprawniłby ten proces i zapewnił terminowe podejmowanie decyzji. Projekt ustawy przewiduje, że jeżeli KRRiT nie podejmie uchwały o odnowieniu ważności koncesji na kolejny okres co najmniej 6 miesięcy przed jej wygaśnięciem, przedłużenie dotychczas obowiązującej koncesji na kolejne 10 lat nastąpi automatycznie z mocy prawa¹³⁶. Biorąc pod uwagę trwające prace legislacyjne, notuje się pewien postęp w wykonaniu zalecenia zawartego w Sprawozdaniu na temat praworządności z 2025 r.

Utrzymują się pewne wyzwania związane z ochroną pluralizmu mediów, zwłaszcza prasy lokalnej. W MPM (2026 r.) oceniono pluralizm rynku jako charakteryzujący się średnim i wysokim ryzykiem, przy czym ryzyko dla pluralizmu dostawców usług medialnych oceniono jako bardzo wysokie, a ryzyko dotyczące niezależności redakcyjnej od wpływów komercyjnych i wpływu właścicieli jako wysokie¹³⁷. Organy samorządu terytorialnego nadal publikują własne wydawnictwa prasowe, co wzbudziło pewne obawy dotyczące pluralizmu mediów, uczciwej konkurencji i kontroli politycznej nad lokalnymi mediami prasowymi¹³⁸. Ponieważ takie media są często redagowane przez pracowników gmin, niektóre zainteresowane strony wyraziły obawy, że takie media finansowane przez samorządy lokalne mogą podważać niezależność z uwagi na zależność finansową i redakcyjną, a jednocześnie – wykorzystując zasoby publiczne – nieuczciwie konkurować z mediami prywatnymi¹³⁹. Ponadto w następstwie decyzji rządu główni nadawcy komercyjni, a mianowicie TVN i Polsat, nadal są klasyfikowani jako „przedsiębiorstwa strategiczne”, co oznacza, że wszelkie zmiany własnościowe wymagają zgody państwa. Spółka należąca w większości do polskiego Skarbu Państwa jest nadal właścicielem Polska Press, jednego z największych regionalnych wydawców medialnych w Polsce, co budzi dodatkowe obawy zainteresowanych stron dotyczące potencjalnego wpływu na pluralizm mediów¹⁴⁰. Zgodnie z projektem ustawy medialnej, który jest nadal przedmiotem uzgodnień międzyresortowych, organ regulacyjny zyskałby większe uprawnienia w zakresie monitorowania pluralizmu mediów i sprawozdawczości na ten temat.

Nie nastąpiły żadne istotne zmiany w zakresie dostępu do informacji urzędowych i nadal utrzymują się wyzwania zidentyfikowane w poprzednich okresach sprawozdawczych. Procedura przewidziana w ustawie o dostępie do informacji publicznej jest ogólnie postrzegana jako dostępna i wymagająca minimalnych formalności¹⁴¹. Wskaźnik

¹³⁵ W Sprawozdaniu na temat praworządności z 2025 r. zalecono Polsce „[z]apewnienie uczciwych, przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur przyznawania licencji na nadawanie podmiotom medialnym”. Wcześniej, w 2025 r., stwierdzono pewne dalsze postępy w realizacji tego zalecenia.

¹³⁶ Dodatkowe informacje przekazane na piśmie przez rząd RP (2026a), s. 9.

¹³⁷ Monitor Pluralizmu Mediów (2026), s. 19–20.

¹³⁸ Rzecznik Praw Obywatelskich (2026 r.), Ograniczenie możliwości wydawania prasy przez podmioty samorządowe. Opinia RPO dla MKiDN i stanowisko dla ZMP.

¹³⁹ Wizyta krajowa w Polsce u Rzecznika Praw Obywatelskich; Monitor Pluralizmu Mediów (2026), s. 37.

¹⁴⁰ Informacje przekazane na piśmie przez Międzynarodowy Instytut Prasowy (2026), s. 15. We wrześniu 2025 r. Minister Aktywów Państwowych stwierdził, że spółka Orlen zamierza przystąpić do sprzedaży Polska Press po zakończeniu procesu restrukturyzacji wydawcy, zob. Wirtualne Media (2025).

¹⁴¹ Informacje przekazane na piśmie przez siedem organizacji pozarządowych (2026), s. 43; podobnie, Monitor Pluralizmu Mediów (2026), s. 14.

MPM 2026 dotyczący ochrony prawa do informacji pokazuje niższe ryzyko niż w ubiegłym roku, ale mieści się w tym samym przedziale ryzyka – średnio niskiego¹⁴². Niektóre zainteresowane strony zgłaszają jednak przypadki nieuzasadnionej odmowy lub opóźnienia w rozpatrywaniu wniosków o dostęp do informacji¹⁴³, a także incydenty, w których dziennikarzom odmówiono – bez wystarczających podstaw – dostępu do postępowań publicznych prowadzonych przez instytucje państwowe¹⁴⁴. Jednocześnie w 2025 r. niektóre zmiany legislacyjne doprowadziły do poprawy wybranych aspektów dostępu do informacji, w szczególności przez utworzenie Centralnego Rejestru Umów Jednostek Sektora Finansów Publicznych oraz częściowe wdrożenie unijnych przepisów dotyczących przejrzystości wynagrodzeń¹⁴⁵.

Podczas gdy ustawa anty-SLAPP jest przedmiotem dyskusji w Parlamencie, nadal występują pewne wyzwania związane z bezpieczeństwem dziennikarzy. Ustawa o ochronie osób, które uczestniczą w debacie publicznej, przed oczywiście bezzasadnymi roszczeniami lub stanowiącymi nadużycie postępowaniami sądowymi, mająca na celu transpozycję dyrektywy w sprawie przeciwdziałania SLAPP, została przyjęta przez Parlament 29 maja, a następnie podpisana przez Prezydenta RP 19 czerwca 2026 r. Zainteresowane strony zwracają uwagę na opóźnienie w pracach legislacyjnych¹⁴⁶, ale z zadowoleniem przyjmują fakt, że projekt ustawy obejmuje również sprawy krajowe, zgodnie z zaleceniem w sprawie przeciwdziałania SLAPP¹⁴⁷. W ujęciu ogólnym, według danych dostępnych od 2024 r., zmalała liczba powództw typu SLAPP, w szczególności wszczętych przez podmioty publiczne¹⁴⁸. Niektóre organizacje społeczeństwa obywatelskiego wskazują jednak, że dostępnych jest niewiele danych na temat liczby powództw typu SLAPP wytaczanych przeciwko dziennikarzom mediów lokalnych¹⁴⁹. Chociaż w 2025 r. w sprawach SLAPP nie wydano żadnych wyroków pozbawienia wolności, organizacje społeczeństwa obywatelskiego podkreśliły, że wyroki skazujące i toczące się postępowania sądowe nadal budzą obawy¹⁵⁰. Ponadto niektóre zainteresowane strony zauważają, że zniesławienie jest nadal kryminalizowane i wykorzystywane jako główna podstawa prawna powództw typu SLAPP przeciwko dziennikarzom, co może ograniczać skuteczność ochrony przed SLAPP, jeżeli kryminalizacja zniesławienia nie zostanie usunięta¹⁵¹. Na platformie ds. bezpieczeństwa dziennikarzy, w ramach otwartego od 2024 r. aktywnego alertu, zgłaszany jest systemowy problem braku odpowiedniej ochrony dziennikarzy w obowiązujących przepisach o zniesławieniu i zniewadze¹⁵². Od czasu publikacji Sprawozdania na temat

¹⁴² Monitor Pluralizmu Mediów (2026), s. 14.

¹⁴³ Informacje przekazane na piśmie przez siedem organizacji pozarządowych (2026), s. 39, 43;

¹⁴⁴ Informacje przekazane na piśmie przez Reporterów bez Granic (2026), s. 22; Fundacja Batorego (2026), s. 43. Zainteresowane strony przytaczają przypadki, w których odmówiono dziennikarzom dostępu do publicznych spotkań instytucji państwowych, konferencji prasowych i wydarzeń państwowych: np. dwa polskie media, Gazeta Wyborcza i OKO.press, złożyły do Prokuratury Krajowej zawiadomienie o próbie usunięcia dziennikarzy z sesji Trybunału Stanu 3 września 2025 r.

¹⁴⁵ Watchdog Polska (2026), Raport o stanie jawności w Polsce w 2025 r.

¹⁴⁶ Informacje przekazane na piśmie przez siedem organizacji pozarządowych (2026), s. 39.

¹⁴⁷ Informacje przekazane na piśmie przez Reporterów bez Granic (2026), s. 23.

¹⁴⁸ W porównaniu z sytuacją opisaną w Sprawozdaniu na temat praworządności z 2025 r.; zob. informacje przekazane na piśmie przez siedem organizacji pozarządowych (2026), s. 39. Koalicja CASE w 2024 r. odnotowała 140 spraw zidentyfikowanych jako SLAPP w Polsce, zob. CASE (2026), s. 16. Zob. również informacje przekazane na piśmie przez rząd RP (2026), s. 14.

¹⁴⁹ Informacje przekazane na piśmie przez Reporterów bez Granic (2026), s. 23.

¹⁵⁰ Informacje przekazane na piśmie przez siedem organizacji pozarządowych (2026), s. 44.

¹⁵¹ Informacje przekazane na piśmie przez siedem organizacji pozarządowych (2026), s. 44; informacje przekazane na piśmie przez Reporterów bez Granic (2026), s. 23. Zniesławienie i zniewaga są w Polsce czynami zabronionymi zagrożonymi karą pozbawienia wolności.

¹⁵² Platforma Rady Europy propagująca ochronę dziennikarstwa i bezpieczeństwo dziennikarzy (2026).

praworządności w 2025 r. platforma Rady Europy propagująca ochronę dziennikarstwa i bezpieczeństwa dziennikarzy odnotowała cztery nowe alerty dotyczące Polski. Dwa z nich dotyczą nękania i zastraszania dziennikarzy, a dwa kolejne – konfiskaty sprzętu oraz nakazu sądowego blokującego na czas trwania procesu stronę internetową i profil w mediach społecznościowych organizacji społeczeństwa obywatelskiego zajmującej się ochroną środowiska¹⁵³. Ponadto platforma „Mapping Media Freedom” odnotowała 23 nowe alerty. Dziesięć z nich dotyczy powództw przeciwko dziennikarzom, a siedem – nękania lub dyskredytowania¹⁵⁴.

IV. INNE KWESTIE INSTYTUCJONALNE ZWIĄZANE Z MECHANIZMAMI KONTROLI I RÓWNOWAGI

Nowe przepisy regulujące konsultacje, mające na celu poprawę jakości prawodawstwa, zaczęły przynosić efekty. Polska zaostrzyła przepisy regulujące konsultacje w celu poprawy jakości prawodawstwa, zgodnie z zobowiązaniami wynikającymi z planu odbudowy i zwiększania odporności¹⁵⁵. Według organizacji społeczeństwa obywatelskiego¹⁵⁶ ograniczyło to tworzenie przepisów i usprawniło konsultacje i kontakty z odpowiednimi zainteresowanymi stronami w procesie legislacyjnym. Zmniejszyła się praktyka omijania zwykłej procedury ustawodawczej polegająca na składaniu rządowych projektów ustaw przez pojedynczych posłów, dzięki czemu wzrosła liczba konsultacji publicznych na temat projektów ustaw¹⁵⁷. Rzecznik Praw Obywatelskich uważa jednak, że konsultacje publiczne w sprawie projektów ustaw mogłyby mieć bardziej inkluzywny charakter¹⁵⁸.

Mniej niż jedna trzecia badanych przedsiębiorstw w Polsce ma zaufanie do skuteczności ochrony inwestycji. 32 % przedsiębiorstw wyraża duże lub średnie przekonanie, że inwestycje są chronione przez prawo i sądy. Ich liczba znacznie się zmniejszyła w porównaniu z 2025 r. (39 %)¹⁵⁹. Głównymi powodami braku zaufania ze strony przedsiębiorstw są częste zmiany w ustawodawstwie lub obawy dotyczące jakości procesu

¹⁵³ Platforma Rady Europy propagująca ochronę dziennikarstwa i bezpieczeństwo dziennikarzy (2026). Rząd polski odpowiedział na dwa z tych alertów, wyjaśniając, że w przypadku gróźb wobec dziennikarzy ich źródłem był podmiot niepaństwowy oraz że wszczęto postępowanie karne i przygotowawcze w tych sprawach. Jeżeli chodzi o konfiskatę sprzętu dwóch dziennikarzy relacjonujących protest, rząd wyjaśnił, że kodeks postępowania karnego został zastosowany w odpowiedni sposób. Odpowiedzi na pozostałe dwa alerty jeszcze nie wpłynęły, ponieważ nie upłynął jeszcze termin ich złożenia.

¹⁵⁴ Europejskie Centrum Wolności Prasy i Mediów (2026).

¹⁵⁵ Nowy regulamin Sejmu wszedł w życie 1 listopada 2024 r., a regulamin Rady Ministrów – 20 sierpnia 2024 r.; informacje przekazane na piśmie przez rząd RP (2025), s. 23.

¹⁵⁶ XVI sprawozdanie Obywatelskiego Forum Legislacji z dnia 15 grudnia 2025 r. Obywatelskie Forum Legislacji składa się z przedstawicieli wielu organizacji społeczeństwa obywatelskiego i działa w Fundacji Batorego, zob. Fundacja Batorego (2025).

¹⁵⁷ Zob. również NaszRzecznik.pl (2026). Zob. również informacje przekazane na piśmie przez siedem organizacji pozarządowych (2026), s. 45, w których wskazano, że w pierwszym roku kadencji przyjęto 81 ustaw, z których 74 weszły w życie, co stanowi najniższą roczną liczbę od prawie dwudziestu lat. W drugim roku działalność legislacyjna wzrosła: przyjęto 223 ustawy, z których 206 weszło w życie. Wzrost ten wynika w dużej mierze z 51 ustaw dotyczących deregulacji przyjętych pod koniec 2025 r., co sugeruje szybkie tempo prac legislacyjnych, które może mieć wpływ na kontrolę jakości.

¹⁵⁸ Wizyta krajowa w Polsce, w Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich. Zob. również informacje przekazane na piśmie przez ENNHRI (2026), w których stwierdzono, że ze względu na krótki czas od wprowadzenia nowych narzędzi uczestnictwa ich praktyczne stosowanie wymaga okresowej oceny i dostosowań w celu zapewnienia najwyższych standardów uczestnictwa obywatelskiego w procesie legislacyjnym.

¹⁵⁹ Unijna tablica wyników wymiaru sprawiedliwości 2026, wykres 52.

stanowienia prawa (57 %)¹⁶⁰. Jeżeli chodzi o organy istotne dla podmiotów gospodarczych, 65 % postrzega poziom niezależności krajowego organu ochrony konkurencji – Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – jako bardzo dobry lub dość dobry, przy czym liczba ta znacznie spadła w porównaniu z 2025 r. (73 %)¹⁶¹. Naczelny Sąd Administracyjny jest właściwy w niektórych sprawach gospodarczych, m.in. związanych z koncesjami publicznymi i regulacjami gospodarczymi. W sprawach tych dostępnych jest szereg mechanizmów sądowych mających na celu poprawę skuteczności, w tym możliwość zastosowania ochrony tymczasowej, wspólne rozpoznawanie podobnych spraw oraz połączenie kilku odwołań¹⁶².

Rzecznik Praw Obywatelskich nadal odgrywa kluczową rolę w mechanizmie kontroli i równowagi. Globalny Sojusz Krajowych Instytucji Ochrony Praw Człowieka (GANHRI) przy ONZ nadal przyznaje Rzecznikowi Praw Obywatelskich status „A”¹⁶³. Ogólny budżet Rzecznika Praw Obywatelskich zwiększono na 2026 r.¹⁶⁴ Mimo tego przydzielone mu zasoby finansowe pozostają ograniczone, biorąc pod uwagę zakres zadań związanych z jego mandatem¹⁶⁵.

Na dzień 1 stycznia 2026 r. w Polsce na wykonanie oczekiwały 57 wyroki wiodące Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, o pięć więcej niż w poprzednim roku¹⁶⁶. W tym czasie wskaźnik wyroków wiodących wykonanych w Polsce w ciągu ostatnich 10 lat wynosił 45 % (w porównaniu z 49 % w 2025 r.; 55 % oczekiwało na wykonanie), natomiast średni czas oczekiwania na wykonanie wyroku wynosił 5 lat i 9 miesięcy (w porównaniu z okresem 5 lat i 5 miesięcy w 2025 r.)¹⁶⁷. Najstarszy wyrok wiodący, oczekujący na wykonanie od 20 lat, dotyczy przewlekłości postępowań przed organami administracyjnymi i sądami oraz braku skutecznego środka odwoławczego¹⁶⁸. Jeżeli chodzi o przestrzeganie terminów płatności, 31 grudnia 2025 r. odnotowano ogółem 27 spraw oczekujących na potwierdzenie płatności (w porównaniu z 26 w 2024 r.)¹⁶⁹. Do 17 czerwca 2026 r. liczba wyroków wiodących oczekujących na wykonanie wynosiła nadal 57¹⁷⁰.

Poczyniono pewne dalsze postępy w realizacji zalecenia dotyczącego poprawy warunków działania społeczeństwa obywatelskiego¹⁷¹. Przestrzeń społeczeństwa

¹⁶⁰ Unijna tablica wyników wymiaru sprawiedliwości 2026, wykres 53. 49 % badanych inwestorów wskazuje obawy dotyczące jakości, skuteczności lub niezależności wymiaru sprawiedliwości jako powód swojego braku przekonania o ochronie inwestycji.

¹⁶¹ Unijna tablica wyników wymiaru sprawiedliwości 2026, wykres 60.

¹⁶² Tablica wyników wymiaru sprawiedliwości UE 2026, wykresy 66 i 67. Przedstawione dane odzwierciedlają wyłącznie mechanizmy istniejące na najwyższym szczeblu jurysdykcji administracyjnej; takie same lub inne mechanizmy mogą istnieć w sądach administracyjnych niższej instancji.

¹⁶³ Globalny Sojusz Krajowych Instytucji Ochrony Praw Człowieka (2023); zob. również Sprawozdanie na temat praworządności z 2025 r., Polska, s. 20.

¹⁶⁴ Wizyta krajowa w Polsce, w Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich.

¹⁶⁵ Informacje przekazane na piśmie przez ENNHRI (2026).

¹⁶⁶ Wyjaśnienie procesu nadzoru można znaleźć na stronie internetowej Rady Europy.

¹⁶⁷ Wszystkie dane liczbowe zostały zestawione przez European Implementation Network (EIN) na podstawie liczby spraw, które uznaje się za niezakończone w dniu będącym roczną datą graniczną, tj. 1 stycznia 2026 r. Informacje przekazane na piśmie przez EIN (2026), s. 8.

¹⁶⁸ Wyrok ETPC, 51837/99, Beller przeciwko Polsce, oczekujący na wykonanie od 2005 r.

¹⁶⁹ Rada Europy (2026), s. 163.

¹⁷⁰ Dane według internetowej bazy danych Rady Europy (HUDOC).

¹⁷¹ W Sprawozdaniu na temat praworządności z 2025 r. zalecono Polsce „[k]ontynuowanie prac nad poprawą warunków działania społeczeństwa obywatelskiego, z uwzględnieniem europejskich standardów dotyczących społeczeństwa obywatelskiego”. W 2025 r. stwierdzono pewne dalsze postępy w realizacji tego zalecenia, a w 2024 r. – znaczne postępy.

obywatelskiego w Polsce jest nadal oceniana przez Civicus jako „ograniczona”¹⁷². Współpraca między rządem a społeczeństwem obywatelskim pozostaje pozytywna¹⁷³. Chociaż według przedstawicieli organizacji społeczeństwa obywatelskiego nadal istnieje możliwość poprawy ram działania społeczeństwa obywatelskiego, w szczególności dalszego uproszczenia procedur finansowania organizacji społeczeństwa obywatelskiego¹⁷⁴, prowadzone są prace legislacyjne mające na celu nowelizację ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Proponowane zmiany mają zmniejszyć obciążenie administracyjne, rozszerzyć uproszczone mechanizmy finansowania, dostosować wymogi w zakresie sprawozdawczości do potrzeb mniejszych organizacji oraz usprawnić ramy współpracy między organami publicznymi a organizacjami społeczeństwa obywatelskiego. Przedstawiciele społeczeństwa obywatelskiego zasadniczo z zadowoleniem przyjęli te propozycje jako krok w dobrym kierunku¹⁷⁵. W marcu 2026 r. Komisja do spraw wyjaśnienia mechanizmów represji wobec organizacji społeczeństwa obywatelskiego, utworzona przy Ministerstwie Sprawiedliwości, przedstawiła drugi raport dotyczący represji wobec społeczeństwa obywatelskiego w latach 2015–2023¹⁷⁶. Według tego raportu w badanym okresie, tj. w latach 2015–2023, wszczęto znaczną liczbę stanowiących nadużycie postępowań sądowych i procedur administracyjnych przeciwko organizacjom medialnym i organizacjom pozarządowym¹⁷⁷. W tym kontekście, w ogólnym ujęciu należy stwierdzić, że poczyniono pewne dalsze postępy na rzecz poprawy warunków działania społeczeństwa obywatelskiego.

Organy krajowe angażowały się w inicjatywy mające na celu wspieranie kultury praworządności. Od września 2025 r. publiczne szkoły ponadpodstawowe uczą „edukacji obywatelskiej” jako przedmiotu nieobowiązkowego, dostępnego dla zainteresowanych uczniów, w celu zwiększenia samoświadomości obywatelskiej i wiedzy na temat funkcjonowania demokratycznego państwa konstytucyjnego. Rząd wraz z przedstawicielami zawodów prawniczych i stowarzyszeniami sędziów zorganizował ponadto 10. edycję¹⁷⁸ „Dnia Edukacji Prawnej”. W ramach tej inicjatywy prawnicy prezentują kwestie prawne w szkołach i uczniowie są zapraszani do sądów w celu poznania prawa i procedur sądowych¹⁷⁹. W maju 2026 r. Ministerstwo Sprawiedliwości wsparło również inicjatywę „Noc Otwartych Sądów”, w ramach której uczestniczące sądy otworzyły swoje drzwi dla ogółu społeczeństwa, organizując różne programy, m.in. zwiedzanie sądów, symulacje rozpraw oraz warsztaty, które miały na celu przybliżenie obywatelom funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości¹⁸⁰.

¹⁷² Wynik Polski wynosi 69/100. Rating Civicus obejmuje pięć kategorii: otwarta, ograniczona, utrudniona, stłumiona i zamknięta.

¹⁷³ Wizyta krajowa w Polsce, w Fundacji Batorego, Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka i Amnesty International.

¹⁷⁴ Informacje przekazane na piśmie przez siedem organizacji pozarządowych (2026), s. 52. Zob. Sprawozdanie na temat praworządności z 2025 r., Polska, s. 21.

¹⁷⁵ Informacje przekazane na piśmie przez rząd RP (2026), s. 17 oraz dodatkowe informacje przekazane na piśmie przez rząd RP (2026a), s. 10.

¹⁷⁶ Zob. Sprawozdanie na temat praworządności z 2025 r., Polska, s. 21.

¹⁷⁷ Ministerstwo Sprawiedliwości (2026b).

¹⁷⁸ Rząd nie uczestniczył w tym projekcie przed 2023 r.

¹⁷⁹ Zob. <https://dzienedukacjiprawnej.ms.gov.pl/>.

¹⁸⁰ Dodatkowe informacje przekazane na piśmie przez rząd RP (2026a), s. 10.

Załącznik I: Wykaz źródeł w porządku alfabetycznym*

* Wykaz źródeł informacji przekazanych w kontekście konsultacji dotyczących Sprawozdania na temat praworządności z 2026 r. znajduje się pod adresem: https://commission.europa.eu/publications/2026-rule-law-report-targeted-stakeholder-consultation_en

Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich (2025), *Sprawa ujawnienia danych sygnalistki przełożonemu. Pismo do MKiDN*, 28 sierpnia 2025 r., <https://www.gov.pl/web/sygnalisci/ujawnienie-danych-sygnalistki-mkidn>;

Centralne Biuro Antykorupcyjne (2026a), Aktualności, <https://www.cba.gov.pl/pl/aktualnosci>;

Centralne Biuro Antykorupcyjne (2026a), Komunikat prasowy: *Korupcyjny proceder w Lublinie*, <https://www.cba.gov.pl/pl/aktualnosci/5281,Korupcyjny-proceder-w-Lublinie.html>;

Centralne Biuro Antykorupcyjne (2026b), Komunikat prasowy: *Mobile Game Project and Losses of PLN 3 Million* [Projekt gier mobilnych i straty w wysokości 3 mln PLN], <https://cba.gov.pl/en/news/1430,Mobile-Game-Project-and-Losses-of-PLN-3-Million.html>;

Centrum ds. Pluralizmu i Wolności Mediów (2026), *Monitor Pluralizmu Mediów 2026, Sprawozdanie krajowe dotyczące Polski*, <https://cmpf.eui.eu/country/poland-2026/>;

Dyrekcja Generalna ds. Komunikacji (2026), Specjalne badanie Eurobarometr 573, *Citizens' attitudes towards corruption in the EU in 2026* [Opinie obywateli na temat korupcji w UE w 2026 r.];

Europejska Unia Nadawców (2026), *EMFA in focus: EBU urges strong safeguards for public service media in Poland*, [EBU apeluje o silne zabezpieczenia dla mediów publicznych w Polsce] <https://www.ebu.ch/news/2026/01/emfa-in-focus-ebu-urges-strong-safeguards-for-public-service-media-in-poland>;

Fundacja Batorego (2025), *Mały krok do przodu. XVI raport Obywatelskiego Forum Legislacji* z dnia 15 grudnia 2025 r., <https://www.batory.org.pl/publikacja/maly-krok-do-przodu-xvi-raport-obywatelskiego-forum-legislacji/>;

Fundacja Batorego i in. (2026), *Równe i powszechne v. 2.0: społeczne propozycje zmian w prawie wyborczym*, https://odpowiedzialnapolityka.pl/sites/default/files/publikacje/rowne-i-powszechne_digital_2026-01-22-1.pdf;

Fundacja im. Stefana Batorego, Helsińska Fundacja Praw Człowieka, Fundacja Wolne Sądy, Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych, Sieć Obywatelska – Watchdog Polska, Instytut Spraw Publicznych, Fundacja Odpowiedzialna Polityka (2026), Informacje przekazane na piśmie na potrzeby Sprawozdania na temat praworządności z 2026 r.;

GRECO (2019), *Polska – Piąta runda ewaluacyjna – sprawozdanie oceniające*, <https://rm.coe.int/fifth-evaluation-round-preventing-corruption-and-promoting-integrity-i/168092005c>;

GRECO (2023), *Polska – Piąta runda ewaluacyjna – drugi raport zgodności*, <https://rm.coe.int/fifth-evaluation-round-preventing-corruption-and-promoting-integrity-i/1680abff3b>;

GRECO (2025a), *Polska – Czwarta runda ewaluacyjna – trzeci wstępny raport zgodności*, <https://rm.coe.int/grecorc4-2024-9-final-eng-3rd-interim-inc-rule-34-poland-public/1680b35908>;

GRECO (2025b), *Polska – Piąta runda ewaluacyjna, Dodatek do drugiego raportu zgodności*, <https://rm.coe.int/grecorc5-2025-10-final-eng-add-to-the-2nd-compliance-report-poland-pub/1680b6e0b4>;

Koalicja przeciwko SLAPP w Europie (Coalition Against SLAPPs in Europe, CASE) (2026): [CASE-2025-Report-layouted-vf.pdf](#);

Komisja Europejska (2025), *Sprawozdanie na temat praworządności z 2025 r. Rozdział dotyczący sytuacji w zakresie praworządności w Polsce*;

Komisja Wenecka (2026), *Pilna wspólna opinia Komisji Weneckiej i Dyrekcji Generalnej ds. Praw Człowieka i Praworządności (DGI) Rady Europy w sprawie projektu ustawy dotyczącej statusu sędziów mianowanych lub awansowanych w latach 2018–2025 oraz innych powiązanych kwestii*, 12 marca 2026 r.;

Komisja Wenecka (2026a), *Wspólna opinia Komisji Weneckiej i Dyrekcji Generalnej ds. Praw Człowieka i Praworządności (DGI) Rady Europy w sprawie projektu ustawy o przywróceniu prawa do sądu oraz rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, zaproponowanego przez Prezydenta RP*;

Konstytucyjny.pl (2026), *Oświadczenie sędziów SN: odmowa udziału w Zgromadzeniu Ogólnym ws. wyboru kandydatów na Pierwszego Prezesa* (24.02.2026), 25 lutego 2026 r., <https://konstytucyjny.pl/oswiadczenie-sedziow-sn-odmowa-udzialu-w-zgromadzeniu-ogolnym-ws-wyboru-kandydatow-na-pierwszego-prezesa-24-02-2026/>;

Krajowa Izba Radców Prawnych (2025), *Rekomendacje dotyczące korzystania z AI*, <https://kirp.pl/rekomendacje-dotyczace-korzystania-z-ai/>;

Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji (2025), *Decyzję Sejmu RP o postawieniu przed Trybunałem Stanu Macieja Świrskiego Przewodniczącego KRRiT, traktujemy jako motywowany politycznie atak na konstytucyjny organ*, 25 lipca 2025 r., <https://www.gov.pl/web/krrit/decyzje-sejmu-rp-o-postawieniu-przed-trybunalem-stanu-macieja-swirskiego-przewodniczacego-krrit-traktujemy-jako-motywowany-politycznie-atak-na-konstytucyjny-organ>;

Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji (2026), *Zawiadomienie do prokuratury – oświadczenie Przewodniczącej KRRiT*, 8 kwietnia 2026 r., <https://www.gov.pl/web/krrit/zawiadomienie-do-prokuratury--oswiadczenie-przewodniczacej-krrit>;

Międzynarodowy Instytut Prasowy (2026), *Informacje przekazane na piśmie na potrzeby Sprawozdania na temat praworządności z 2026 r.*;

Minister do spraw Nadzoru nad Wdrażaniem Polityki Rządu (2025), *Wykaz priorytetów polityki członków Rady Ministrów*, priorytet 24, <https://www.gov.pl/attachment/fcb30c1f-eb13-4b44-8b21-a55a2b894e0a>;

Ministerstwo Sprawiedliwości (2025), *Waldemar Żurek nowym Ministrem Sprawiedliwości*, <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/waldemar-zurek-nowym-ministrem-sprawiedliwosci>;

Ministerstwo Sprawiedliwości (2025a), *Stanowisko Ministerstwa Sprawiedliwości dotyczące najnowszej uchwały Sądu Najwyższego*, 5 grudnia 2025 r., <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/stanowisko-ministerstwa-sprawiedliwosci-dotyczace-najnowszej-uchwaly-sadu-najwyzszego>;

Ministerstwo Sprawiedliwości (2025b), *Łatwiejszy dostęp do nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego*, 30 grudnia 2025 r.; https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/latwiejszy-dostep-do-nieodplatnej-pomocy-prawnej-i-nieodplatnego-poradnictwa-obywatelskiego?utm_source=chatgpt.com;

Ministerstwo Sprawiedliwości (2025c), *Nowe stawki za pomoc prawną. Zmiany dla adwokatów i radców*, 31 grudnia 2025 r., <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/nowe-stawki-za-pomoc-prawna-zmiany-dla-adwokatow-i-radcow>;

Ministerstwo Sprawiedliwości (2026), *Nowe decyzje Rzecznik Dyscyplinarnej przy Sądach Powszechnych*, 13 lutego 2026 r., <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/nowe-decyzje-rzecznik-dyscyplinarnej-przy-sadach-powszechnych>;

Ministerstwo Sprawiedliwości (2026a), *Minister Sprawiedliwości powołał Rzecznika Dyscyplinarnego ad hoc*, 3 lutego 2026 r., <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/minister-sprawiedliwosci-powolal-rzecznika-dyscyplinarnego-ad-hoc3>;

Ministerstwo Sprawiedliwości (2026b), *Prezentacja drugiego raportu Komisji ds. represji wobec społeczeństwa obywatelskiego*, 23 marca 2026 r.,

<https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/prezentacja-drugiego-raportu-komisji-ds-represji-wobec-spoleczenstwa-obywatelskiego>;

Najwyższa Izba Kontroli (2022a), *Wystąpienie Pokontrolne – Realizacja Rządowego Programu Przeciwdziałania Korupcji na lata 2018–2020*, https://www.nik.gov.pl/kontrolne/wyniki-kontroli-nik/pobierz,kap~p_21_007_202109201211591632132719~id5~01,typ,kj.pdf;

Najwyższa Izba Kontroli (2022b), *Realizacja Rządowego Programu Przeciwdziałania Korupcji na lata 2018–2020*, <https://www.nik.gov.pl/plik/id,27014,vp,29814.pdf>;

Najwyższa Izba Kontroli (2025a), *Powitanie Prezesa NIK Mariusza Haładyja, 24 września 2025 r.*, <https://www.nik.gov.pl/aktualnosci/powitanie-prezesa-nik-mariusza-haladyja.html>;

Najwyższa Izba Kontroli (2025b), *Zmiany w kierownictwie Najwyższej Izby Kontroli, 18 grudnia 2025 r.*, <https://www.nik.gov.pl/aktualnosci/zmiany-w-kierownictwie-najwyzszej-izby-kontroli.html>;

Najwyższa Izba Kontroli (2025c), *Nowy statut Najwyższej Izby Kontroli, 10 października 2025 r.*, <https://www.nik.gov.pl/aktualnosci/nowy-statut-nik-2025.html>;

NaszRzecznik.pl (2026), *Mówimy stanowcze NIE pozornym konsultacjom społecznym!*, 2 stycznia 2026 r., <https://naszrzecznik.pl/mowimy-stanowcze-nie-pozornym-konsultacjom-spolecznym/>;

OBWE/ODIHR (2024a), *Wybory parlamentarne 15 października 2023 r.: Raport końcowy*, https://www.osce.org/files/f/documents/b/8/565423_1.pdf;

OBWE/ODIHR (2025), *Ograniczona misja obserwacji wyborów: Sprawozdanie końcowe dotyczące Polski – wybory prezydenckie w dniach 18 maja i 1 czerwca 2025 r.*, 20 października 2025 r., https://odihr.osce.org/sites/default/files/f/documents/2/b/599685_0.pdf;

OECD (2024), *Konwencja o zwalczaniu przekupstwa zagranicznych funkcjonariuszy publicznych w międzynarodowych transakcjach handlowych, Etap 4 – Sprawozdanie uzupełniające po dwóch latach stosowania, dotyczące Polski*, https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2024/12/oecd-anti-bribery-convention-phase-4-two-year-follow-up-report-on-poland_545b8761/83945426-en.pdf;

Państwowa Komisja Wyborcza (2025), *Uchwała nr 242/2025 w sprawie sprawozdania partii politycznej Konfederacja Wolność i Niepodległość o źródłach pozyskania środków finansowych w 2024 r.*, 22 września 2025 r., https://pkw.gov.pl/uploaded_files/1758658709_ewp-400-konfederacja-wolnosc-i-niepodleglosc.pdf;

Prawo.pl (2025), *Adwokaci pracują nad drugą edycją „dobrych praktyk” w zakresie cyberbezpieczeństwa*, 20 listopada 2025 r., <https://www.prawo.pl/prawnicy-sady/nra-druga-edycja-dobrych-praktyk-w-zakresie-cyberbezpieczenstwa,535940.html>

Prawo.pl (2026), *Sędzia Andrzejewski kieruje pisma do prokuratora Barskiego*, 15 stycznia 2026 r., <https://www.prawo.pl/prawnicy-sady/sedzia-andrzejewski-kieruje-pisma-do-prok-barskiego,536757.html>;

Prawo.pl (2026a), *Prof. Namysłowska: Najpierw wybrane postępowania, a za 10 lat pełna cyfryzacja* luty 2026 r., <https://www.prawo.pl/prawnicy-sady/cyfryzacja-wymiary-sprawiedliwosci-wywiad-z-prof-namyslowska,1537793.html>;

Prawo.pl (2026b), *Ławnicy SN krytyczni wobec nowego I prezesa*, 27 maja 2026 r., <https://www.prawo.pl/prawnicy-sady/lawnicy-sn-krytyczni-wobec-nowego-i-prezesa,1545564.html>;

Prezydent RP (2025), *Prezydent RP: odmawiam nominacji 46 sędziów*, 12 listopada 2025 r., <https://www.prezydent.pl/aktualnosci/wydarzenia/prezydent-karol-nawrocki-odmawiam-nominacji-46-sedziow,110154>;

Prezydent RP (2026), *Weto do ustaw: o KRS oraz „aktywny rolnik”*, 19 lutego 2026 r., <https://www.prezydent.pl/prawo/ustawy-zawetowane/weto-ws-ustaw-o-krs-oraz-aktywny-rolnik,115347>;

Prezydent RP (2026a), *Spotkanie z Prokuratorem Krajowym Dariuszem Barskim*, 12 stycznia 2026 r., <https://www.prezydent.pl/aktualnosci/wydarzenia/spotkanie-z-prokuratorem-krajowym-dariuszem-barskim,113102>;

Prezydent RP (2026b), *Prezydent RP odmówił podpisania nowelizacji ustawy – Kodeks postępowania karnego*, 13 marca 2026 r., <https://www.prezydent.pl/prawo/ustawy-zawetowane/weto-nowelizacja-ustawy-kodeks-postepowania-karnego,116940>;

Prezydent RP (2026c), *Prezydent podpisał 9 ustaw; 2 zawetował* 11 maja 2026 r., <https://www.prezydent.pl/prawo/ustawy-zawetowane/prezydent-podpisał-9-ustaw-2-zawetowal,120110>;

Prezydent RP (2026d), *Zbigniew Kapiński Pierwszym Prezesem Sądu Najwyższego*, 26 maja 2026 r., https://www.prezydent.pl/aktualnosci/nominacje/zbigniew-kapinski-pierwszym-prezesem-sadu-najwyzszego,121008?_cf_chl_f_tk=EAaJ6lrr5PAbdgadMBwKtNdlo2lpYJ6Y28djce1mxZA-1782920684-1.0.1.1-y4k_8k1UTB4Tvh75wBqjIJTIRV9rGykPwZjBmME1di8;

Prokuratura Europejska (2026), *Sprawozdanie roczne za 2025 r.*, <https://www.eppo.europa.eu/assets/annual-report-2025/index.html>;

Prokuratura Europejska (2026), *Sprawozdanie roczne za 2025 r.*, <https://www.eppo.europa.eu/assets/annual-report-2025/index.html>;

Prokuratura Krajowa (2025a), *Pierwszy akt oskarżenia w tzw. aferze wizowej*, 14 sierpnia 2025 r., <https://www.gov.pl/web/prokuratura-krajowa/pierwszy-akt-oskarzenia-afera-wizowa>;

Prokuratura Krajowa (2025b), *Drugi akt oskarżenia w sprawie afery wizowej*, 30 grudnia 2025 r., <https://www.gov.pl/web/prokuratura-krajowa/drugi-akt-oskarzenia-w-sprawie-afery-wizowej>;

Prokuratura Krajowa (2025c), *Pierwszy akt oskarżenia w sprawie dawnej uczelni Collegium Humanum*, 27 listopada 2025 r., <https://www.gov.pl/web/prokuratura-krajowa/collegium-humanum>;

Prokuratura Krajowa (2025d), *Podjęty Zbigniew Ziobro poszukiwany listem gończym*, 6 lutego 2026 r., <https://www.gov.pl/web/prokuratura-krajowa/lgzz>;

Prokuratura Krajowa (2025d), *Wyroki skazujące za pranie pieniędzy pochodzących z przestępstwa na szkodę Funduszu Sprawiedliwości*, 10 października 2025 r., <https://www.gov.pl/web/prokuratura-krajowa/wyroki-skazujace-za-pranie-pieniedzy-pochodzacych-z-przestepstwa-na-szkode-funduszu-sprawiedliwosci>;

Prokuratura Krajowa (2026a), *Aktualności*, <https://www.gov.pl/web/prokuratura-krajowa/aktualnosci>;

Rada Europy (2026x), *Nadzór nad wykonaniem wyroków Europejskiego Trybunału Praw Człowieka – 19. sprawozdanie roczne Komitetu Ministrów – 2025*, <https://rm.coe.int/2025-annual-report/48802b1633>; Dyrekcja Generalna ds. Komunikacji (2026), *Badanie Eurobarometr Flash 582, Businesses' attitudes towards corruption and businesses' perception of the independence of national justice systems in the EU and selected enlargement countries in 2026* [Opinie przedsiębiorców na temat korupcji i postrzeganie przez nich niezależności systemów wymiaru sprawiedliwości w UE i wybranych krajach objętych procesem rozszerzenia w 2026 r.];

Reporterzy bez Granic (2026), *Informacje przekazane na piśmie na potrzeby Sprawozdania na temat praworządności z 2026 r.*;

Rząd RP (2026), *Informacje przekazane na piśmie na potrzeby Sprawozdania na temat praworządności*;

Rząd RP (2026a), *Dodatkowe informacje przekazane na piśmie na potrzeby Sprawozdania na temat praworządności*;

Rzecznik Praw Obywatelskich (2026), *Ograniczenie możliwości wydawania prasy przez podmioty samorządowe. Opinia RPO dla MKiDN i stanowisko dla ZMP*, 6 marca 2026 r., <https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/rpo-samorząd-terytorialny-wydawanie-prasy-opinia-mkidn-zmp>;

Rzecznik Praw Obywatelskich (2026), *Ograniczenie możliwości wydawania prasy przez podmioty samorządowe. Opinia RPO dla MKiDN i stanowisko dla ZMP* <https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/rpo-samorząd-terytorialny-wydawanie-prasy-opinia-mkidn-zmp>;

Sąd Najwyższy (2026), *Pismo Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego do Komisji Weneckiej (KPP V.0720.18.2026)*, 4 marca 2026 r., https://www.sn.pl/sites/Serwis_WWW/SiteAssets/Lists/Wydarzenia/AllItems/Pismo%20Pierwszego%20Prezesa%20SN%20do%20Cz%C5%82onk%C3%B3w%20Komisji%20Weneckiej%20ENG.pdf;

Sejm (2025), *Informacja o działaniach podejmowanych wobec Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej w 2025 roku przez podmioty wykonujące zawodową działalność lobbingsową*, https://www.sejm.gov.pl/lobbing/informacja_roczna_2025.pdf;

Sejm, *Marszałek Sejmu poprosił Komisję Wenecką o opinię nt. prezydenckiego projektu ustawy o sądownictwie*, 20 lutego 2026 r., <https://www.sejm.gov.pl/sejm10.nsf/komunikat.xsp?documentId=8439C9A6664C26EDC1258DA40045DA80>;

Sejm, *Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 25 lipca 2025 r. w sprawie pociągnięcia do odpowiedzialności przed Trybunałem Stanu Przewodniczącego Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji Macieja Świrskiego*, https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WMP20250000706&utm_source=chatgpt.com;

Transparency International (2026), *How effective is whistleblower protection in the EU* [Jak skuteczna jest ochrona sygnalistów w UE], <https://www.transparency.org/en/publications/whistleblower-protection-eu-trends-gaps-practices-member-states>;

Wirtualne Media (2025), *Orlen zostaje z agencją mediową. Kiedy sprzedaż Polska Press?* <https://www.wirtualnemedia.pl/orlen-zostaje-z-re58-kiedy-sprzedaz-polska-press,7200948418824832a>.

Załącznik II: Wizyta krajowa w Polsce

W lutym i marcu 2026 r. służby Komisji przeprowadziły wirtualne spotkania z następującymi podmiotami:

- Amnesty International Polska
- Stowarzyszenie Sędziów Polskich „Iustitia”
- Stowarzyszenie Dziennikarzy
- Stowarzyszenie Dziennikarzy Polskich
- Stowarzyszenie Prokuratorów „Lex Super Omnia”
- Fundacja im. Stefana Batorego
- Centralne Biuro Antykorupcyjne
- Izba Wydawców Prasy
- Helsińska Fundacja Praw Człowieka
- Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
- Ministerstwo Sprawiedliwości
- Naczelna Rada Adwokacka
- Krajowa Izba Radców Prawnych
- Krajowa Rada Sądownictwa
- Rada Mediów Narodowych
- Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji
- Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich
- Prokuratura Krajowa
- Senat Rzeczypospolitej Polskiej
- Naczelny Sąd Administracyjny
- Najwyższa Izba Kontroli
- Sąd Najwyższy.

* Komisja spotkała się również z następującymi organizacjami w ramach spotkań horyzontalnych:

- Civil Liberties Union for Europe
- Społeczeństwo Obywatelskie Europy
- End FGM EU
- Europejskie Forum Obywatelskie
- European Partnership for Democracy
- Human Rights Watch
- ILGA-Europe
- Międzynarodowa Federacja Praw Człowieka
- Philea – Stowarzyszenie Philanthropy Europe
- Transparency International EU.